

LOVEC 1

1982

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXV., št. 1
januar — prosinac 1982

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Miha Adamič, Drago Bitenc, France Cvenkel, Janez Černač, Vitomir Mikuletič, Janko Perat, Ciril Štrumbelj, Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Tajnica uredništva Magda Vetrlih

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 700 izvodih.

Po mnenju Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72, je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin po članu lovske družine Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana naročnina za glasilo LOVEC za leto 1982, je 500 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo 600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 100 din, od 15 do 25 besed 120 din, od 25 do 30 besed 250 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Lojze Briški	4	Novoletno voščilo
Skupščina LZS	5	Temeljne naloge lovskih organizacij v srednjeročnem obdobju 1981—85
Peter Šuler	9	Triglavski narodni park
Andrej Levičnik	12	Nekatere izkušnje z novimi smernicami za gojitev velike divjadi
Veljko Varičak	14	Mednarodna lovska razstava v Zagrebu
Iztok Geister	16	Razpoznavanje težko razločljivih vrst ptic — Ptičja perut
Janez Černač	17	Enotne gojitvene smernice
Republiška veterinarska uprava	20	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Po lovskem svetu:	21	Bomara — Gustav Ozmec
Lovska organizacija:	25	Dvojni jubilej LD Rakek — D. K.
Jubilanti:	27	Pavle Bojc — šestdesetletnik
Lovska kinologija:	28	Plan kinoloških prireditev za leto 1982
Literatura:	30	»Priručnik za ocenjevanje lovaških trofeja« — V. Varičak
V spomin:	31	Artur Knežaurek
Lovski oprtnik:	31	S kroglo ali s šibrami? — V. Mikuletič
Mladi pišejo:	33	Živali potrebujejo našo pomoč — J. Kos

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Srnja družina v januarju. Vsi trije v sivi zimski dlaki. Srnja zimska dlaka je iz dveh vrst: krajše, goste volnate podlanke in dolge, grobe ter votle nadlanke. Srnjaku je že začelo rasti rogovje, odeto v kožico z gosto, mehko dlako — mah imenovano.

Po dlakah zadaj ob spolovilu, ki jih lovci pogosto imenujemo čopič, prepoznamo srno. Izraz čopič je zaradi podobnosti pravemu čopiču vsekakor bolj upravičen kakor pa npr. »predpasnik«, kajti šop dlak ob spolovilu res nima nikakršne podobnosti ali zveze s predpasnikom.

Na sliki je še en kos srnjadi. Po beli lisi na zadnjici, ki jo imenujemo okence ali ogledalo ali zrcalo, prepoznamo srnjačka. Okence ledvičaste oblike ima v zimskem času namreč srnjak, okence srčaste oblike (narobe obrnjeno srce) pa srna. Srnjak seveda tudi nima čopiča na okencu.

Kateremu izmed izrazov: okencu, ogledalu ali zrcalu — naj damo prednost? Vsekakor okencu, ki ga najdemo tudi v dr. Lokarjevem lovskem slovarju in v Slovenskem lovskem priročniku.

Foto Konrad Lampe, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA — NA 2. STRANI LETNIKA LXV:

1. *Srnjak v januarju*
Foto Janez Papež, Diana
2. *Lovec na stojišču*
Foto Janez Papež, Diana
3. *Srečanje z mufloni v Ukancu v Bohinju*
Foto Peter Adamič

Novoletno voščilo

Skupno delo in cilji zблиžujejo ljudi ter utrjujejo tovarištvo in prijateljstvo. Če dodamo še nesebičnost in skupno zadovoljstvo ob vsakem — tudi skromnem — uspehu kolektiva ali posameznika, kar vse je lastno lovskim družinam, lovskim organizacijam, potem smo lovci gotovo med tistimi, ki si novoletna voščila izmenjavamo zato, ker tako čutimo vseh 365 dni v letu. Takó je tudi tole voščilo pristno — kot je pristna naša dejavnost.

Voščimo si dober pogled na lovskih stezah, na naših pohodih, voščimo si lovskopravično uplenjeno divjad, a ne na račun siromašenja živalstva, voščimo si uspešno varstvo in gojitev divjadi, voščimo si vsestransko bogate gozdove, voščimo si mir in prijateljstvo med narodi, voščimo si družbeni napredek in osebno srečo ...

Srečno in uspešno bodi 1982. leto, za vso našo skupnost, kakor tudi za vsakega posameznika! A ne le dober pogled in izvrstne strele, temveč in predvsem obilo očarljivih prizorov z divjadjo! Naj nam prijetno ne odmeva le lovski rog, ampak tudi sosedov pozdrav, njegovo blagostanje in zadovoljstvo, a tudi blagor lovca, delavca in kmeta v Afriki, Aziji, Ameriki in kjerkoli drugod na tem našem malem planetu. Predvsem pa naj leto 1982 ne bi bilo leto morije, ne z železom,

ne z atomi, ki groze človeštvu in naravi iz arzenalov vojaške tehnike in oblastniške pohlepnosti!

Slovenski lovci v svobodni Jugoslaviji smo tudi v letu 1981 dokazali, da smo vredni takega voščila. V vsakem pogledu smo kot sestavni del socialistične samoupravne družbe dali svoj prispevek k utrjevanju njenih vrednot. Ponovno smo potrdili našo skrb za naravo in divjad, pa tudi vseh drugih nalog, ki pomenijo utrjevanje naše lovske kulture, nismo zanemarjali.

Novoletno voščilo nas tudi obvezuje. Vprašati se moramo, kaj storiti, da bi zaustavili nadaljnje upadanje nekaterih vrst divjadi. Kako med lovci in nelovci okrepiti zavest, da smo sestavni del narave in da je uničevanje narave tudi uničevanje človeka, nas samih? Nadalje se moramo tudi vprašati, kako delati v tovarni, na polju in v pisarni, da bo naše gospodarstvo trdnjše. Kakšno mora biti naše delo, naš prispevek pri utrjevanju naše splošne in osebne varnosti ter obrambe? In ne nazadnje, kako bomo nadalje utrjevali naše organizacije in tovarištvo ter razvijali doseženo lovsko etiko in kulturo oz. slovensko lovstvo sploh.

Mar niso to dolžnosti vsakega izmed nas, vsake lovske organizacije! Zavedamo se teh dolžnosti, zato bomo uspeli! Zatorej na zdravje in na obilo skupnih in osebnih uspehov v letu 1982!

Lojze Briški

Temeljne naloge lovskih organizacij v srednjeročnem obdobju 1981–85

Na svoji 5. seji, 12. 12. 1981, je skupščina Lovske zveze Slovenije zaključila javno razpravo in sprejela dokument o temeljnih nalogah lovskih organizacij v srednjeročnem obdobju 1981–85.

Temeljni planski dokumenti vseh lovskih organizacij so srednjeročni lovskogospodarski načrti, katerih stopnja medsebojne usklajenosti pa je v posameznih lovskogojitvenih območjih (LGO) različna in sorazmerna doseženi stopnji učinkovitosti dela LGO.

Sicer je skupščina LZS že v letu 1979 sprejela pomembna stališča in usmeritve o temeljnih nalogah lovskih organizacij v prostorskem planiranju ter o temeljnih in ciljnih gojitve divjadi v SR Sloveniji, kar poleg samoupravnega sporazuma o enotnih gojitvenih smernicah zagotavlja dovolj široko in akcijsko opredeljeno izhodišče za uresničevanje namenov in nalog lovskih organizacij ter za potrebno usklajevanje njihovega dela.

Poleg razprave v vseh lovskih družinah, katere nosilke bo bile zveze lovskih družin, pa je o vsebini dokumenta tekla beseda tudi na delovnih razgovorih z vodstvi zvez lovskih družin, katere je v septembru in oktobru 1981 sklicevalo predsedstvo skupščine LZS. Ne nazadnje je potrebno tudi omeniti, da je Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo v celoti sprejela usmeritve tega dokumenta, z zagotovitvijo, da jih bo v loviščih organizacij združenega dela tudi uresničevala. To pomeni, da je doseženo soglasje o pomembnem področju, kjer se zahteva usklajenost. Delegati skupščine so menili, da se mora s tem dokumentom seznaniti vsak član lovske družine in tudi prevzeti odgovornost za uresničitev tako zastavljene politike v vseh okoljih.

Blaž Krže

OSNOVNE USMERITVE

Temeljna dejavnost lovskih organizacij bo usmerjena in podrejena ukrepom za trajno zagotovitev uravnovešenosti rastlinskega in živalskega sveta, za stabilnost naravnega okolja, katerega sestavni del je tudi divjad.

Uresničevanje tako zastavljenih ciljev narekuje čvrstejše povezovanje lovstva z drugimi uporabniki istega prostora ter z drugimi organizacijami in skupnostmi, katerih delovanje posredno ali neposredno vpliva na življenjske razmere divjadi. Tako zastavljene naloge bo mogoče učinkovito izpeljati le z razvijanjem in spodbujanjem družbenih

funkcij in smotrov lovskogojitvenih območij.

Načrtno vključevanje lovskih organizacij v družbeno načrtovanje bo zajemalo konkretne dogovore z ostalimi uporabniki istega prostora. To pa pomeni, da se bodo lovske organizacije vključevale tudi v postopke pri sprejemanju prostorskih planov.

Zaradi svojstvenih značilnosti sta varstvo in gojitev divjadi neločljivo odvisna od naravnih danosti pa tudi od letnih naravnih vplivov. Razen tega obstaja znotraj razvoja uporabljanja prostora vrsta posameznih, pogosto posebnih potreb dejavnosti, med katerimi so tudi različni interesi in odnosi. *Zavoljo tega sta pobuda in dejavnost lovstva pri prostorskem načrtovanju izredno pomembni*: Ena izmed stvarnih nalog lovskih organizacij je: pridobiti in vzdrževati določene prednostne površine (področja) v življenjskem prostoru divjadi.

Pri uresničevanju svojih nalog in dela bodo lovske organizacije vgrajevale več strokovnega znanja. To pomeni, da morata biti znanstveno *raziskovalno delo in izobraževanje vključeni* v vlogo varstva in gojitve divjadi.

V srednjeročnem obdobju bodo lovske organizacije, skladno s svojimi samoupravnimi odločitvami in na podlagi stvarnih potreb, večjo pozornost *namenile razvijanju in financiranju raziskovalnega dela*. Pri tem so najpomembnejše naloge na področju odnosov »gozd—divjad« in »kmetijstvo—divjad«, s posebnim poudarkom na uporabnosti vrednosti raziskav.

Izhajajoč iz spoznanja, da je vse zahtevnejše in odgovornejše delo na področju varstva in gojitve divjadi povezano tudi z *večjim deležem strokovnega znanja*, bodo lovske organizacije uresničevale program skupnega samoupravnega sporazuma o izobraževanju. Razen tega bodo oblikovale in izvajale posebne načrte trajnega izobraževanja lovcev. Sem sodi tudi izdajanje glasila Lovec in Zlatorogove knjižnice.

Lovske organizacije, ki upravljajo lovišča, bodo izvajale ukrepe za omejevanje škod od divjadi z doslednim uresničevanjem srednjeročnega programa biotehničnih del ter z uporabo ustreznih preprečevalnih sredstev. To področje dela *mora vsaka lovska organizacija urejati* tudi s samoupravnim sporazumom (čl. 69 zakona), upoštevajoč dejanske razmere.

Zastavljene naloge in stvarne načrte bo mogoče učinkovito uresničevati le z

razvijanjem in spodbujanjem vseh funkcij lovskogojitvenih območij, ki bodo le tako postala nosilci dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Uresničitev sprejetih nalog bo možno zagotoviti le s čvrsto organizacijo, katere temeljna, samoupravna enota je lovska družina. V njej bo potrebno *razvijati in poglobljati samoupravne demokratske odnose* ter dosledno uresničevati načelo prostovoljnega, brezplačnega dela kot osnovne moralne in materialne vrednote lovske organizacije.

GOJITEV DIVJADI

Poleg že navedenega v »osnovnih usmeritvah« bodo lovske organizacije usklajeno in dinamično obravnavale divjad in njene življenjske potrebe, *vključujoč tudi vse tiste procese družbenega načrtovanja*, ki prispevajo k celovitejšemu obravnavanju divjadi kot sestavnega dela stabilnega okolja.

Odgovornost za uresničevanje sprejetih usmeritev in nalog lovskih organizacij je *istovetna z družbenim interesom za ohranitev narave in stabilnega okolja*. Učinkovitost uresničevanja te naloge pomeni tudi stvarno uveljavljanje smotrov in vidikov sprejetih dogovorov in sporazumov v LGO.

Lovske organizacije bodo skladno s programsko usmeritvijo srednjeročnih načrtov znatno več dela in finančnih sredstev namenile za *biotehnična dela* oz. izboljševanje življenjskih razmer divjadi. S tem bo ustvarjen eden osnovnih pogojev za učinkovitejšo gojitev in varstvo divjadi. Pomen teh ukrepov pa je izreden tudi z vidika zmanjševanja škod od divjadi. Pri tem bodo lovske organizacije v večji meri izkoristile možnosti za pridobivanje ustreznih zemljišč.

Pri ocenjevanju in *obračunavanju škod od divjadi* bodo lovske organizacije upoštevale letne hektarske donose in tržne cene kmetijskih pridelkov.

Lovske organizacije bodo po ustreznih razpravi sprejele tudi samoupravni *sporazum o rajonizaciji nekaterih vrst divjadi* v SR Sloveniji. Pomen te naloge je potrebno razumeti z vidika čim hitrejšega usklajevanja s potrebami drugih družbeno pomembnih dejavnosti na istem prostoru. Konkretizacija te naloge pomeni za lovske organizacije tudi, da je razvojno dosegla potrebno zrelost, *ki jo zahteva sistem socialističnega samoupravljanja in sporazumevanja*. Ker gre pri odločitvah o rajonizaciji za pomembno in občutljivo področje, bo v

procesu oblikovanja sporazuma potrebna široka, na dejstva oprta razprava, katere zaključek mora pomeniti tudi samoupravno odločitev lovske organizacije. Ta postopek bo vsaj ponekod zahteval spremembo dosedanjega dela in prakse. Razprava in sporazum o racionizaciji bosta zajemala predvsem tiste vrste divjadi, ki so zaradi svojih življenjskih potreb zahtevnejše, kar pomeni prekomerne škode v kmetijstvu in gozdarstvu.

Veliko odgovornost lovskih organizacij v srednjeročnem, pa tudi dolgoročnem obdobju predstavljajo ukrepi za ohranitev vseh vrst velikih zveri, katere zaradi nenehnega slabšanja življenjskih razmer v okolju uvrščamo med ogrožene. Lovska organizacija si bo ob podpori drugih naravovarstvenih dejavnikov aktivno in solidarnostno prizadevala, da bi interes družbe postal pristnejši in potrjen tudi z ukrepi za celovito varovanje življenjskega prostora ogroženih vrst. V tem prostoru naj bi bile tradicionalne in moderne človekove aktivnosti (gozdarstvo, kmetijstvo, industrija, turizem, urbanizem, vodno gospodarstvo, rekreativne dejavnosti) uravnane in podrejene zaščiti življenjskega okolja velikih zveri.

Jelenjad sodi med tiste tipične vrste, ki so se v povojnem obdobju številčno povečale in prostorsko razširile. Vzporedno s tem so se gozdovi, tudi zaradi močnega umetnega vnašanja iglavcev, preoblikovali v življenjske prostore z negativnimi razmerami za jelenjad. Ob tem se nenehno zmanjšuje tudi delež obdelovalnih kmetijskih površin. Vse to presega normalno izkoriščanje okolja oz. nastajajo škode. Poleg ciljne številčnosti jelenjadi na enoto površine, opredeljene v gojitvenih smernicah, bo samoupravni sporazum ob racionizaciji doležil osrednje (gojitveno), varovalno in prosto področje. V prostem področju jelenjad, zaradi koristi prednostnih dejavnosti, ne bo zaželjena.

Z vidika razširjenosti, gojitvenega in gospodarskega učinka, pa tudi zaradi vsestranske prilagodljivosti spremembam v okolju, je najpomembnejša vrsta sedanosti in bodočnosti srnjad. Najustreznejšo gojitev zagotavlja dosledno izvajanje gojitvenih smernic in vključevanje nekaterih kontrolnih metod znotraj vrste in v njenem odnosu do okolja. Kljub različnim naravnim oz. življenjskim možnostim za srnjad v SR Sloveniji pa ob izteku srednjeročnega obdobja nikjer ne bi smela biti spodnja meja odstrela pod 1,5 živali na 100 ha lovne površine.

Učinkovitost ukrepov za smotrnejšo gojitev divjih prašičev je potrebno ocenjevati predvsem z vidika omejevanja škod v kmetijstvu, kar je možno le z uresničevanjem vseh nalog, zastavljenih v gojitvenih smernicah. Razen tega je, zaradi velikega življenjskega prostora ter prilagodljivosti vrste, dosledno treba izvajati načelo območnega gospodarjenja.

Za gamsa je značilno, da se po naglem številčnem porastu in prostorskem širjenju v zadnjem obdobju soočamo s ka-

tastrofalnimi posledicami gamsjih garij, katerih dokončno še ni možno oceniti. Gojitveni ukrepi v srednjeročnem obdobju bodo zajemali tudi:

— *ustvarjanje razmer za obnovitev ustrezne številčnosti povsod tam, kjer se je zaradi bolezni populacija zmanjšala na minimum,*

— *preventivno povečati odstrel v ogroženih področjih, kar naj bi prispevalo tudi k počasnejšemu širjenju bolezni in milejšim posledicam.*

Med tujimi vrstami uvrščamo med gojitveno in gospodarsko pomembnejše le muflona. Vendar pa so ponekod že posledice premalo pretehtanih naselitev v neprimerna okolja (gozdne škode).

Za razliko od dosedanje prakse je potrebno dosledno izvajati gojitvene smernice in doseči okolju primerno številčnost. V omenjenem sporazumu o racionizaciji je treba opredeliti tudi življenjski prostor muflona. Nove naselitve v srednjeročnem obdobju niso predvidene.

Isto velja za damjeka. Vse naselitve niso uspele. Marsikje je stopnja izkoriščanja okolja nad pričakovani (škode). Poleg izvajanja potrebnih ukrepov bo tudi damjeku določeno gojitveno področje.

Kljub temu, da naj bi se ponekod večala številčnost (velikega) divjega petelina, je pa vse več predlogov za njegovo popolno zaščito skozi vse leto. Dokončni sklep o tem bo sprejet na programsko-volilni seji skupščine aprila 1982.

Upadanje številčnosti male divjadi — fazana, zajca, jerebice — je najverjetneje sorazmerno intenzivnosti tehnizacije in kemizacije v kmetijstvu. Razen tega pa gre verjetno pri posameznih vrstah tudi za nekatera še ne pojasnjena biološka dogajanja.

Vlaganje male divjadi, zlasti iz umetne zreje, je pri sedanjih naravnih razmerah marsikje negospodarno in zahteva znatna sredstva, sicer namenjena za gojitev divjadi drugih vrst. V okviru prizadevanj za odgovornejšo in strokovnejšo gospodarjenje bo večja pozornost namenjena selekciji matičnih jat v fazanerijah oz. jerebičarnah, zdravstvenemu varstvu divjadi v umetni zreji, še zlasti pa večji strokovnosti in dejavnosti, ki zagotavljajo uspeh vlaganja.

Med vrstami, ki ob sorazmerno skromnih vlaganjih dajejo veliko več, je najpomembnejša divja raca — mlakarica. Lovske organizacije bodo z ustreznimi ukrepi izkoristile obstoječe naravne

možnosti ter vlagale sredstva in delo za izboljšanje teh možnosti (umetna gnezda, dopolnilno krmljenje) in ozelenitev bregov umetnih vodnih površin.

Končni cilj vseh usmeritev je večja učinkovitost pri varstvu in gojitvi divjadi in s tem tudi večja družbena uveljavitev lovskih organizacij. Le-ta je namreč v določeni krizi, ker se problemi naravnega okolja in varstva divjadi zaostrujejo.

Usmerjenost oz. dejavnost lovskih organizacij mora biti usklajena z ekološkimi kakor z družbenoekonomskimi dejavniki. Pri tem pa lovske organizacije ne smejo biti nekritične. Dolžne so storiti vse, da bodo nova spoznanja uresničena s čim večjo učinkovitostjo pri varstvu in gojitvi divjadi.

ORGANIZACIJA

Zahtevne naloge bodo ob spoznanju, da se razmere za divjad nenehno slabšajo, uspešno izvršene le, če bo lovstvo dobro povezano v enotni in trdni organizaciji. Zaradi tega mora v naslednjem obdobju veljati povečana skrb nadaljnemu utrjevanju in razvoju osnovne lovske organizacije, to je lovske družine. Članstvo v lovski družini ni samo pravica, temveč tudi dolžnost člana, da ustvarjalno deluje v svoji lovski organizaciji in pri gojitvi divjadi. Pravica, da nosi lovsko orožje, pa mu nalaga, da se vključuje tudi v družbenopolitično delo v svojem okolju oz. v svoji krajevni skupnosti.

V lovski družini, temeljni lovski organizaciji, in v vseh oblikah njene povezave od zveze lovskih družin do Lovske zveze Slovenije je potrebno krepiti samoupravne demokratične odnose, ki morajo biti osnova delovanja celotne lovske organizacije.

Vzporedno s krepitvijo lovske družine bo potrebno krepiti tudi njihovo organizacijsko povezanost, tako zvez lovskih družin kot Lovske zveze Slovenije. Zagotovljena mora biti predvsem ustrezna vloga osnovnih lovskih organizacij v njihovih zvezah.

Izhajajoč iz načela o odprtosti lovske družine, kar vključuje tudi možnost, da v njej sodeluje vsak občan, ne glede na njegov materialni položaj, ter načela o prostovoljnem in neplačanem delu, so pristopnina ali druge podobne dajatve ob sprejemanju v članstvo lovske družine nesprejemljive. Od novih članov je potrebno zahtevati aktivno in zavzeto delo pri uresničevanju namenov in nalog lovske družine, ne pa pristopnega deleža. Pristopnina ne more biti sredstvo selektivnosti, pač pa je izbiro potrebno dosledneje izpeljati v pripraviški dobi z lovskim izpitom in delom v lovišču oz. lovski družini, kjer je potrebno uveljaviti tak sistem, ki bo temeljil tudi na odgovornosti vsakega lovca.

Dosledno uveljavljanje načela o odprtosti lovske družine pomeni tudi uresničevanje sistema, ki iz članstva lovskih družin sproti izloča vse tiste, ki niso aktivni, skladno z osnovnimi cilji lovske

Njihov cilj je, čimprej doseči varno kritje gozda

Foto J. Papež, Diana

organizacije. Tudi na ta način bo mogoče omiliti problem preštevilnega članstva oz. prosilcev za sprejem, ki sicer izpolnjujejo pogoje. Seveda pa mora biti tudi to področje razmerij iz članstva uveljavljeno v samoupravnih aktih LD.

V lovskih družinah morajo biti vse sile usmerjene v uresničevanje sprejetih dogovorov, sporazumov in načrtov ter čimprej preseženo sedanje stanje, ko marsikje svoje moči po nepotrebnem trošijo v medsebojnih sporih zaradi mej lovišč ali zapiranja v občinske meje. Tak negativni pojav nimajo nič skupnega z nalogami lovstva pri varstvu in gojitvi divjadi.

Lovska organizacija mora ustrezati in biti podrejena načelu ekološke celovitosti pri varstvu in gojitvi divjadi ter se mora učinkovito upreti vplivom lokalizma pa tudi še vedno prisotnim pojavom skupinskega ali privatno-lastniškega obnašanja.

Član lovske družine se mora trajno potrjevati z disciplino in osebno odgovornostjo pri uresničevanju programov in ciljev lovske organizacije. Ta mora tudi v svojih izobraževalnih programih prispevati k oblikovanju moralno-etičnih kvalitet lovca v njegovem odnosu do narave in divjadi kot dobre poseb-

nega družbenega pomena. Odgovorno in dosledno izvajanje nalog lovske organizacije je pomembno tudi zaradi krepitev odgovornosti in zavzetosti drugih udeležencev družbenega dogovora v lovskogojitvenem območju.

Potrebno je skrbno proučiti tudi naloge zvez lovskih družin glede delovanja lovskogojitvenih območij. Vsekakor bo to zahtevalo večji prispevek strokovnega dela, kajti nekatera opravila in naloge so zaradi svojega obsega preveč zahtevne, da bi jih tudi v bodoče lahko opravljali zgolj s prostovoljnim delom. Gre za uresničitev že večkrat sprejetih odločitev, da bi v okviru zvez lovskih družin oz. lovskogojitvenih območij morali združevati sredstva za financiranje poklicne strokovne službe, ki lahko pomembno sodeluje tudi pri »oplemenitju« *prostovoljnega dela* v lovskih družinah in njihovih združenjih. Težave pri uveljavljanju lovskogojitvenih območij bomo lahko premostili le z lastnimi rešitvami. Ugotavlja pa se, da tudi drugi udeleženci družbenega dogovora niso vedno pripravljeni izvrševati dogovorjenih obveznosti in nalog v lovskogojitvenih območjih.

Vsekakor bo potrebno razrešiti tudi vprašanja smotrnejšega gospodarjenja. Ne gre le za to, da se mora v celoti in povsod uveljaviti načelo, ki velja za

družbeno lastnino, pač pa tudi za to, da se ob načrtovanih gojitvenih ukrepih dosežejo tudi ustrezni gospodarski učinki. Ob naraščajoči problematiki gojitve, še posebno male divjadi, pa tudi gamsa, bodo dohodki od gospodarjenja osnovni dejavnik, ki bo odredjal obseg in vsebino gojitvenih programov. Zato ni najpomembnejše, koliko sredstev ustvarimo z gospodarjenjem, pač pa tudi, kako s temi sredstvi gospodarimo in jih usmerjamo. Naš cilj mora biti v povečanju učinkovitosti sredstev, ki jih vlagamo v lovišče, kar pomeni, da je potrebno iskati način, da se vsa sredstva v lovski organizaciji oz. pretežni del teh sredstev koristno angažira za potrebe gojitve, da se uveljavlja načelo solidarnostnega združevanja sredstev, ob tem pa tudi popoln vpliv temeljnih lovskih organizacij, da o uporabi teh sredstev samoupravno odločajo.

Med pomembne zahteve sedaj in v bodoče sodi tudi strokovno izobraževanje. Lovska zveza Slovenije bo v srednjeročnem obdobju obstoječe oblike izobraževanja razvijala in razširila. Predvsem je potrebno zagotoviti, da se z opravljenim lovskim izpitom izobraževanje za večino lovcev ne konča, pač pa je potrebno ustvariti možnosti, da večji del članov lahko nadaljuje strokovno izobraževanje tudi na naslednjih

stopnjah. Programi morajo biti harmo- nično skladni, morajo omogočiti pre- hod od najnižje do najvišje stopnje izobraževanja. V sodelovanju z izobra- ževalnimi skupnostmi je predvideno tudi oblikovanje takih programov, ki bodo lovstvo zajeli kot predmet na višjih in visokih šolah.

V tesni povezanosti s strokovnim izob- raževanjem je tudi založniška dejavnost LZS, katere srednjeročni program je že sprejet in je njena vsebinska naravnost predvsem namenjena gojitvi.

Lovske organizacije *bodo krepile med- sebojno sodelovanje pa tudi sodelova- nje z lovskimi organizacijami drugih republik, avtonomnih pokrajin in zamej- stva*, tudi z namenom čvrstejšega in enotnejšega uveljavljanja temeljnih načel lovstva v SFRJ. Sodelovanje z lov- skimi organizacijami SR Hrvatske bo namenjeno predvsem usklajevanju go- jitvenih ukrepov v obmejnih področjih in njihovem neposrednem zaledju.

Lovske organizacije ocenjujejo, da je sedanja normativna ureditev lovstva ustrezna, da ne ovira njihove dejavnosti in da je mogoče v teh okvirih zagotavljati razvoj pri gojitvi in varstvu divjadi. Posebna anketa (1981) in do- sedanja posvetovanja so pokazala, da so *potrebne nekatere spremembe odlo- ka o lovskogojitvenih območjih* in še nekaterih drugih izvršilnih predpisov, za kar se ustrezni predlogi sprememb že pripravljajo.

Lovska zveza Slovenije bo pripravila posebno poročilo in analizo o uresni- čevanju zakona o varstvu in gojitvi div- jadi ter o upravljanju lovišč in ju pred- ložila v obravnavo ustreznim delovnim telesom Skupščine SR Slovenije in Svetu za varstvo okolja pri RK SZDL Slovenije. Tudi na podlagi razprav v teh telesih bodo oblikovane odločitve o morebitnih dopolnitvah, vendar bistvenih sprememb zakona ni pričakovati. *Odgovornost in naloga lovskih orga- nizacij je uresničevati zakon in do- govore ter sporazume, ki jih zakon predvideva.*

Lovska zveza Slovenije se bo tvorneje vključevala tudi v oblikovanje in spre- jemanje predpisov o varstvu in uporabi naravnega prostora ter drugih predpi- sov, ki posredno ali neposredno vpli- vajo na življenjske razmere divjadi ali delo lovске organizacije.

Lovske organizacije se bodo vključile tudi v akcije oz. razpravo, *ki bo opre- delila družbene, programske in vsebin- ske smotre ter sistem financiranja ti- stih lovišč*, ki so širšega pomena z vidika varstva narave in prvobitnih vrst divjadi ter imajo značaj krajinskih ali naravo- varstvenih parkov. Razen tega je motiv za samoupravno združevanje potrebnih finančnih sredstev povezan tudi z ustreznim vključevanjem lovskih orga- nizacij v sistem upravljanja takih lo- višč, skladno z zakonom o združenem delu.

Posebna skrb lovskih organizacij bo namenjena utrjevanju samoupravnega sodstva v lovstvu. *Zveze lovskih družin in lovске družine so odgovorne za izvr-*

ševanje pravnomočnih odločb samo- upravnih sodišč. Poenotiti in proučiti je potrebno tudi mesto, vlogo in delo dis- ciplinskih razsodišč v lovskih družinah in zvezah lovskih družin.

SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

V nekaterih lovskih organizacijah so v preteklem obdobju dokaj dobro zasta- vili delo na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, v nekaterih pa so storili premalo. Da bi aktivnosti stekle hitreje in bolj uskla- jeno, so ustrezna delovna telesa pri LZ Slovenije že oblikovala osnutek samo- upravnih aktov lovске družine, katerega naj bi v predloženi ali podobni obliki sprejele vse lovске družine. Ta osnutek obsega predlog pravilnika, predlog za dopolnitev poslovnika, organiziranost lovске družine v primeru vojne in po- drobnejše kazalce za izdelavo obrambo- varstvenega načrta. S tem bo tudi olajšano delo lovskim družinam in za- gotovljena enotnejša organiziranost na tem področju. Predvsem pa so ti do- kumenti in aktivnosti *usklajeni z dolo- čili novega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti SR Slovenije in stališči problemske kon- ference SZDL o nalogah družbenopo- litičnih organizacij, družbenih orga- nizacij in društev*. Ko bo ta naloga izvr- šena, bo potrebno podobne dokumente pripraviti tudi za ZLD in LZS ter v praksi izpeljati njihova določila. V na- slednjem obdobju bo potrebno nabaviti rezervno strelivo za primer vojne, pred- vsem za posebne kalibre pušk, ki ga ne izdelujemo doma in zagotoviti ugodnej- še nabavne pogoje (oprostitev carine in prometnega davka).

LOVSKA KINOLOGIJA

Načrt organiziranosti lovске kinologije, ki ga je sprejela oz. izvedla lovska organizacija, je v Sloveniji uresničen.

Košute v meglenem zimskem jutru

Foto J. Papež, Diana

Po sprejetem programu je na vsakem področju ZLD ustanovljeno tudi lovsko kinološko društvo.

Poleg utrjevanja sedanje organizirano- sti lovске kinologije je potrebna tudi skrb za njen nadaljnji razvoj in uspo- sabljanje za izvajanje vse zahtevnejših nalog.

Lovske organizacije so *lovsko kinolo- gijo opredelile* kot dejavnost in sesta- vino za smotrnejšo in odgovornejšo gojitev divjadi. Zato se bodo tesneje povezovale z lovskimi kinološkimi dru- štvi in drugimi kinološkimi organizaci- jami, združevale sredstva za uresniče- vanje dogovorjenih programov in s tem ustvarjale možnosti za nadaljnji razvoj lovске kinologije.

Vsaka lovska družina mora *zagotoviti značaj svojega lovišča primerno šte- vilo lovskih psov ustreznih pasem*, zla- sti za delo po strelu ter zagotoviti mož- nosti za spodbujanje vodnikov oz. za šolanje psov. Ustrezno preizkušen in šolan lovski pes mora postati nepo- grešljiv na lovih vseh vrst.

LOVSKO STRELSTVO

Osnovna naloga lovskih organizacij, še zlasti lovskih družin, je: zagotoviti čim številnejšo usposobitev članstva v izva- janju minimalnega programa in preiz- kušnje orožja po sporazumu o lovskem strelstvu.

V vrhunskem tekmovalnem lovsko- športnem strelstvu mora lovska organi- zacija tesneje sodelovati s strelsko organizacijo, z namenom, da sprejmeta samoupravno dogovorjene skupne pro- grame in skupno zagotavljata tudi po- trebna materialna sredstva.

Z učinkovitejšo prizadevnostjo Lovske zveze Slovenije je nujno treba *zagoto- viti boljšo oskrbo z lovskimi naboji*, saj gre v bistvu za reprodukcijski material, tesno povezan z uresničevanjem te- meljnih nalog lovskih organizacij.

Triglavski narodni park

Peter Šuler

Ko je Skupščina SR Slovenije na sejah svojih zborov 17. maja 1981 sprejela zakon o Triglavskem narodnem parku, so bila končana dolgoletna prizadevanja za ustanovitev pravega narodnega parka tudi pri nas. Čeprav smo Triglavski narodni park poznali že od leta 1961, smo pravi narodni park, v dovolj velikem obsegu in z ustrežno ureditvijo, dobili šele s sprejemom tega zakona. Prizadevanja za oblikovanje narodnega parka, po zgledu podobnih parkov v državi in v svetu, so bila neverjetno dolga in zapletena, saj so npr. samo priprave sedanjega zakona in razprave v zvezi z obsegom, namenom in režimom parka, trajale več kot sedem let. V te razprave so bile vključene mnoge organizacije in skupnosti, tangirane občine in občani. Kljub naši želji in prizadevanjem, da bi prispevali k čimbolj smotrni ureditvi parka, pa smo bili slovenski lovci brez svoje krivde slabo vključeni v te razprave. Saj smo lahko obravnavali le predlog zakona, pri čemer pa je zaradi skupščinske procedure zelo težko uveljaviti mnenja in stališča. Zakon o Triglavskem narodnem parku je bil sprejet razmeroma pozno in pozno je bilo pravno urejeno varstvo določenega krajevnega območja.

Prizadevanja za varstvo naravnih znamenitosti so med Slovenci zelo stara. Že 20. januarja 1920 je Odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov Muzejskega društva v Ljubljani sestavil spomenico, v kateri je med drugim predlagal, da se ustanovijo alpski, srednjegorski in barski varstveni parki, da se z zakonom strogo prepove pokončevanje redkih ter za naše kraje značilnih živali in rastlin. Čeprav ta spomenica, ki je bila naslovljena na vlado, takrat ni imela nobenega praktičnega učinka, saj tak zakon ni bil sprejet, pa je vendarle pomembna kot prva pobuda za ustanovitev narodnega parka in zato, ker dokazuje, kako zgodaj smo se pravzaprav zavedali pomena na-

rodnih parkov in zaščite vsaj dela naših naravnih znamenitosti.

Kasneje je bil na območju Triglavskih jezer ustanovljen alpski varstveni park, kjer sta prav omenjeno Muzejsko društvo in Slovensko planinsko društvo skrbeli za prvobitnost tega majhnega parka. Z odlokom Skupščine SR Slovenije od 26. 4. 1961 je bilo to območje razglašeno za narodni park, katerega upravljanje je prevzela občina Radovljica ter to obveznost takoj prenesla na Zavod za gojitev divjadi Triglav — Bled.

To so bili prvi poskusi ustanovitve pravega narodnega parka, katerega rojstvo lahko označimo z uveljavitvijo zakona o Triglavskem narodnem parku v juniju 1981, z objavo sprejetega zakona v Uradnem listu SRS, št. 17/21 (6. 6. 1981).

Obseg parka

Po zakonu obsega Triglavski narodni park osrednje območje Julijskih Alp, ozemlje na površini približno 80 000 ha, kar predstavlja približno 4% celotne površine SR Slovenije. Narodni park leži med zgornjimi tokovi rek Save Bohinjke, Save Dolinke in Soče oziroma Koritnice ter Bače. Vključuje najzanimivejšo in razmeroma neokrnjeno krajino, vključno z nekaterimi naselji v dolinah Soče in Koritnice. Glede na politično teritorialno razmejitev leži Triglavski narodni park v občinah Jesenice, Radovljica in Tolmin.

Zakon deli Triglavski narodni park v dve območji: na robno in osrednje območje. V osrednjem je stopnja zaščite večja, medtem ko je v robnem zaščita prirejena tako, da omogoča normalno življenje in delo ljudi-občanov. Razumljivo je, da je robno območje predvsem tam, kjer so naselja in kjer se odvijajo določene gospodarske dejavnosti. Od skupne površine parka sta približno dve tretji-

ni osrednje območje, ena tretjina pa robno območje.

Na območju Triglavskega narodnega parka je več lovišč, ki jih upravljajo razne lovske organizacije. Največje je lovišče, ki ga upravlja Zavod za gojitev divjadi Triglav-Bled, saj obsega blizu 60 000 ha lovnih površin. Z manjšim delom sega v Triglavski narodni park lovišče Prodi, ki ga upravlja Gozdno gospodarstvo Tolmin, ostale površine v Triglavskem narodnem parku pa upravljajo: lovski družini Log pod Mangartom in Soča, katerih lovišči sta v celoti v narodnem parku, ter lovske družine Bovec, Drežnica, Smast, Tolmin, Ljubinj, Podbrdo, Bohinjska Bistrica, Stara Fužina, Nomenj in Bled, katerih deli lovišč so v narodnem parku. S sprejemom zakona o Triglavskem narodnem parku se glede meja lovišč in njih upravljanja ničesar ne spremeni, pač pa se v določeni meri spremeni gospodarjenje v loviščih.

Osnovni cilji parka

O tem nam govori 1. člen zakona, ki pravi, da se ustanovi narodni park z namenom, da se ohranijo izjemne naravne in kulturne vrednote, zavarujejo avtohtono rastlinstvo, živalstvo in naravni ekosistemi ter značilnosti neživega sveta, zagotovita z naravnimi danostmi in vrednotami usklajen nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva, ohrani in razvija kulturna krajina ter zagotovijo razvoj in materialne ter druge možnosti za življenje prebivalcev.

Osnovni nameni, t. j. razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot, se po zakonu na območju narodnega parka uresničujejo tako, da se določene naloge nalagajo samo-

upravnim organizacijam in skupnostim, v prvi vrsti republikli Sloveniji, tangiranim občinam, delovnim in drugim organizacijam, med katere nedvomno sodijo tudi upravjalci lovišč. Ti morajo v svojih planskih aktih upoštevati temeljne cilje narodnega parka, med katere sodi tudi ohranitev avtohtonih rastlinskih in živalskih vrst ter svoje načrte podrežati uresničevanju teh ciljev. Uresničevanje ciljev narodnega parka je naloženo več organizacijam in skupnostim, zato je predvideno skupno načrtovanje dejavnosti v narodnem parku oziroma sprejem skupnega programa o razvoju parka. Program podrobneje razčlenjuje in prostorsko opredeljuje usmeritve in naloge, pomembne za razvoj narodnega parka. Nosilci planiranja in uresničevanja skupnega programa razvoja se dogovorijo tudi o višini in načinu zagotavljanja sredstev, potrebnih za kritje stroškov, povezanih s posebnim varovalnim režimom v parku.

Zakon skuša poleg tega z vrsto prepovedi in omejitvami doseči omenjene cilje, pri čemer so vse prepovedi v glavnem usmerjene na take posege v naravo, ki niso povezani z dejavnostjo v parku, oziroma ki bi pomenili grob poseg v ekosisteme ali v prvobitno naravno okolje. Prepovedi torej ne preprečujejo raznih človekovih gospodarskih dejavnosti, saj bi bile take prepovedi na tako velikem območju težko sprejemljive. Prepovedi so omejene le na

take posege v naravno okolje, ki pomenijo uničenje naravne in z delom oblikovane krajine. V razpravah ob pripravi zakona je bilo največ dilem in različnih mnenj prav v zvezi s temi vprašanji. Končno je prevladalo stališče, ki ga zakon tudi sankcionira, da Triglavski narodni park ne sme biti rezervat, kjer je vsaka dejavnost prepovedana, pač pa območje, ki se bo gospodarsko razvijalo v okvirih osnovnih ciljev parka, ki bo kultivirano in bo šele kot tako dobilo svoj pravi smisel in pomen. Triglavski narodni park tudi ni zaprto območje, kamor bi bil vstop dovoljen izjemoma ali samo nekaterim, pač pa je območje, odprto vsakemu obiskovalcu, ki mora seveda spoštovati in izvajati določbe o zaščiti naravnih in kulturnih vrednot.

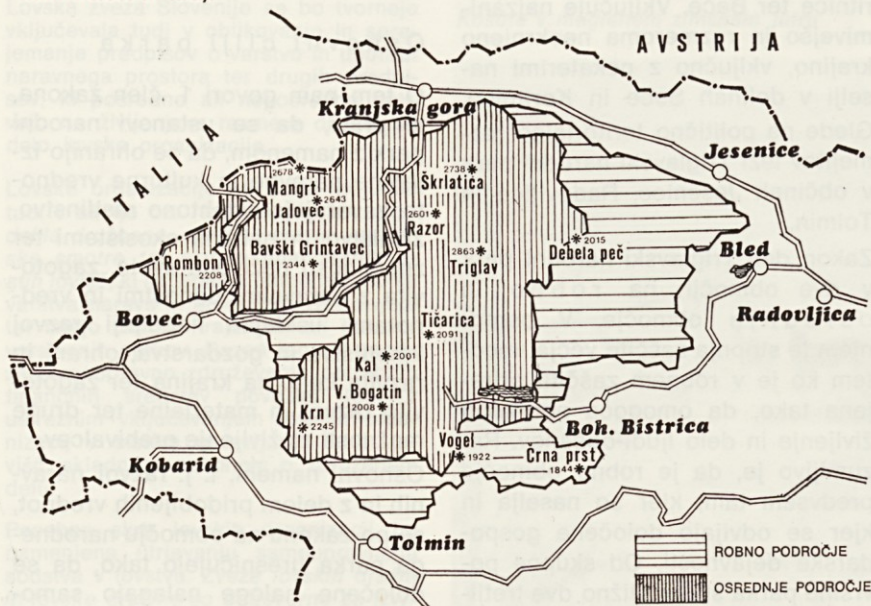
Da bi uresničili tako zastavljene cilje, je predvidena posebna organizacija, ki skrbi za uresničevanje in spoštovanje zakona, tj. organizacija za varstvo, ki jo ustanovi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ali pa te naloge poveri že obstoječi organizaciji. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je že sprejel tako odločitev in naloge ter pooblastila iz zakona poveril Zavodu za gojitev divjadi Triglav-Bled, tj. organizaciji, ki je že doslej upravljala lovišče v večjem delu narodnega parka in ki je po pooblastilu občine Radovljica že doslej izvrševala nekatere funkcije varstva v dosedanem Triglavskem narodnem parku.

Triglavski narodni park in lovstvo

Ustanovitev Triglavskega narodnega parka je izjemnega pomena tudi za razvoj lovstva in za gojitev divjadi nekaterih avtohtonih vrst na Slovenskem. Območje Julijskih Alp je prav gotovo najpomembnejši življenjski prostor gamsa v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji, pomembno je tudi za ruševca, divjega petelina in divjad drugih vrst, kot so srnjad, planinski zajec, kotorna, svizec itd. Omenili smo že, da se v načinu upravljanja lovišč z zakonom ničesar ne spremeni in da vsaka lovska organizacija še naprej upravlja svoje lovišče tudi v mejah Triglavskega narodnega parka. Pač pa predpisani varstveni ukrepi pomembno vplivajo na gospodarjenje v loviščih, saj je med njimi precej takih, ki posredno ali neposredno zadevajo tudi gojitev divjadi. Tako zakon določa, da je prepovedano: vnašati neavtohtone gozdne rastlinske vrste, razen za potrebe utrjevanja erodiranih zemljišč ali začetnega ozelenjevanja zemljišč; vnašati divjad neavtohtonih vrst in druge živali neavtohtonih prsto živečih vrst; ograjevati zemljišča za gojitev divjadi (obore) ali za druge namene, razen za potrebe kmetijstva in gozdarstva ter vodnega gospodarstva; poleg zavarovanih redkih in ogroženih prsto živečih vrst divjadi tudi ni dovoljeno loviti: divjega petelina, planinskega orla, polha in svizca; loviti divjad s pogonom (tudi s pritiskom z gonjači) in s pastmi; nastavljeti strup; obiskovalcem parka je prepovedano plašiti prsto živeče živali z vpitjem ali hrupom, metanjem ali proženjem kamenja, ali na kakršenkoli drug način; prepovedana je tudi uporaba sredstev, ki povzročajo pretiran hrup, razen pri opravljanju rednih dejavnosti v narodnem parku, kar praktično pomeni, da je dovoljena uporaba strelnega orožja pri lovu. Na območju narodnega parka je prepovedano tudi šotoriti, kampirati in puščati motorna vozila in prikolice zunaj mest, ki so za to določena.

Iz opisa prepovedi, ki se nanašajo na lovstvo, izhaja, da je lovska dejavnost v okvirih nacionalnega parka v bistvu nemotena, oziroma se opravlja z majhnimi izjemami tako kakor zunaj parka. Glede na nekatere druge prepovedi, katerih cilj

Shema Triglavskega narodnega parka z osrednjim in robnim področjem ter glavnimi vrhovi in kraji

Predel, kjer poteka zahodna meja Triglavskega narodnega parka

Foto M. Smerke

je zaščita ekosistemov ter rastlinstva in živalstva ter zmanjševanje vznemirjenosti v parku pa upravičeno lahko pričakujemo, da bodo razmere za gojitev divjadi boljše kot doslej. Še strožji varovalni režim je določen za osrednje območje narodnega parka, vendar se ta ne nanaša na lovsko dejavnost, tako da je s stališča lovstva oziroma izvajanja lova povsem enak režim na celotnem območju nacionalnega parka.

V zvezi z upravljanjem lovišč v Triglavskem narodnem parku velja omeniti, da v organu upravljanja organizacije za varstvo sodelujejo delegati, ki jih delegirajo izvršni sveti občinskih skupščin občin Jesenice, Radovljica in Tolmin ter Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in druge zainteresirane samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične organizacije in družbene organizacije ter društva, ki so določene s statutom organizacije za varstvo. Ti delegati sodelujejo pri odločanju o najpomembnejših vprašanjih, ki so povezani z uresničevanjem ciljev narodnega parka kakor npr. o srednjeročnih in

letnih planih organizacij za varstvo, o pogojih in načinih opravljanja strokovnih in tehničnih nalog, o cenah za opravljanje nalog in drugih storitev organizacije za varstvo, o statusnih spremembah organizacije, o imenovanju in razrešitvi poslovodnih organov, o sprejemanju zaključnega računa in finančnega načrta ter o drugih pomembnih vprašanjih. Prepričani smo, da bi v tem organu morala imeti svojega delegata tudi lovška organizacija oziroma lovske organizacije s tega območja, ker je nesporno, da je izvrševanje lovske dejavnosti v območju ena osnovnih dejavnosti, ki sodi v narodni park.

Končno še velja omeniti, da predvideva zakon poklicne in prostovoljne naravovarstvene nadzornike, ki bodo nadzirali izvajanje zakona v Triglavskem narodnem parku. Ti nadzorniki morajo biti strokovno posebej usposobljeni in dobijo posebno izkaznico. Imajo položaj uradne osebe ter pravico, da v primeru kršitve prepovedi takoj na mestu izterjajo denarno kazen. Prav gotovo so to lahko poklicni in ne-

poklicni lovski čuvaji, pa tudi drugi člani lovskih družin (zlasti člani Gorske straže) iz območja narodnega parka najbolj poklicani, da opravljajo tudi te dolžnosti. Prepričani smo, da bodo vsi navedeni med glavnimi nosilci prizadevanj za uresničevanje ciljev Triglavskega narodnega parka.

Po dolgoletnih prizadevanjih smo sedaj torej tudi Slovenci dobili svoj narodni park. Glede na naravne zanimivosti in razmeroma neokrnjene naravne lepote ga prav gotovo potrebujemo, čeprav smo še vedno različnih mnenj o namenu parka in režimu v njem. Nekaterim se zdi varovalni režim še vedno preohlapen, drugim prestrog, odvisno pač od tega, kako kdo gleda na park: z očmi varstvenika ali npr. z očmi občana, ki živi in dela v območju parka. Menim, da je s stališča lovstva varovalni režim ustrezen in da ustvarja dobre možnosti za gojitev in ohranitev divjadi. Zato bomo lovci med tistimi, ki si bomo iskreno prizadevali, da se določila zakona o Triglavskem narodnem parku čim prej in čim bolj dosledno uveljavijo.

Nekatere izkušnje z novimi smernicami za gojitev velike divjadi

Poročilo s 30. medpokrajinske lovske konference v Völsu, 24. 10. 1981

Andrej Levičnik

O 30. (jubilejni) medpokrajinski lovski konferenci, ki je bila 24. oktobra 1981 v Völsu pri Bolzanu na Južnem Tirolskem (Italija), je na splošno že poročal V. Varičak v Lovcu, št. 11 — november 1981. Udeležili so se je delegati vseh lovskih zvez, ki so včlanjene v Delovno skupnost lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (lovske zveze Trsta, Gorice, Vidma, Pordenona, Trenta in Južne Tirolske — vse iz Italije; lovske zveze Koroške, Štajerske in Tirolske — vse iz Avstrije; Lovska zveza Slovenije iz Jugoslavije).

Tema konference je bila »Izkušnje z novimi smernicami za gojitev velike divjadi«. Pri nekaterih lovskih zvezah so te smernice v veljavi že od pet do sedem let. Zato so lahko že prikazale prve pozitivne oziroma negativne izsledke.

Za nas v SR Sloveniji so izkušnje naših sosedov nadvse dragocene, še zlasti zaradi podobnih problemov, ki so se pokazali v prvem letu izvajanja naših gojitvenih smernic (za obdobje 1980—1985). Na konferenci smo govorili le o gamsih, srnjadi in jelenjadi, zato se bom v tem poročilu omejil le na te vrste divjadi.

GAMSI

Lovska zveza Tirolske — Avstrija

V tej deželi ima že od nekdaj lov na gamse pomembno vlogo. Njihove izkušnje s smernicami za odstrel te divjadi so izredno zanimive in poučne.

Ko še ni bilo ustreznih zakonskih lovskih določil ali celo gojitvenih smernic, so bili pri njih kmečki lovski revirji, kjer so lovili samo kozle, medtem ko je bil odstrel koz, še posebno pa mladičev, strogo prepovedan.

Posledica takšnega enostranskega lova je bila, da so bili gamsi v teh loviščih sicer dokaj številni, da pa je bilo zrelih kozlov malo ali celo

nič. Zavoljo takega načina lova do mala noben samec ni dosegel zrele starosti, saj so jih večinoma uplenili med tretjim in petim oziroma šestim letom. Zaradi nepravilnega spolnega razmerja je prihajalo pri kozlih do izjemnih stresov in bolezni. Veliko gamsov, ki so jih spomladi našli poginule, ni bilo starejših od šest let.

V gornjem Zillertalu so v prejšnjih časih lovili gamse predvsem na velikih pogonih, pri katerih so s 70 do 100 gonjači zajeli cele doline. Znano je, da so na takih lovih uplenili tudi po 30, 100 in več gamsov. Takrat sta bila zaščiteni le vodeča koza in mladič. Toda kot plen je bil delež mladih gamsov zelo velik. Ko so tak način lova opustili in prišli na strogo trofejni lov, so se seveda (tudi zaradi prevelike številčnosti te divjadi) pojavile razne bolezni, zlasti gamsje garje, ki so terjale tudi do 90 % staleža.

Lovski zakon iz leta 1939 je na Tirolskem prvič uvedel smernice za odstrel parkljaste divjadi. Pri gamsih je kot merilo za primernost odstrela veljala razvitost rogljev. Po teh smernicah so izvajali lov na gamse več kakor 20 let.

Zanimive so ugotovitve, da selektivni odstrel z namenom, da bi izboljšali kakovost rogljev, ne privede do izboljšanja kakovosti trofeje.

Dokaz za to so izsledki raziskav Schwaba in Meila v Achentalu, ki sta premerila na stotine rogljev gamsov, uplenjenih pred 50 in več leti. Prav tako sta premerila tudi številne gamsje roglje iz zadnjih let ter ugotovila, da je bilo v obeh primerjalnih obdobjih ustreljenih enako število gamsov s premalo razkrečenimi roglji. To dokazuje, da selekcija (izbirni odstrel) glede razvitosti rogljev ne privede do zaželjenih rezultatov.

Končno je leta 1975 tirolska deželna vlada, na zahtevo tirolske lovske zveze, izdala nove smernice za odstrel parkljaste divjadi. Na ta način so nekajletni poizkusi in prak-

tične izkušnje pri izvajanju odstrela dobili tudi uradno veljavo.

Najpomembnejša novost, ki so jo prinesle smernice za gojitev gamsov, je razdelitev te divjadi na (socialne) starostne razrede:

Kozli

razred III — lanščaki, dve- in triletni

razred II — štiri- do sedemletni

razred I — osemletni in starejši

Koze

razred III — enoletne, dve- in triletne

razred II — štiri- do devetletne

razred I — desetletne in starejše

Kozlički in kozice (mladiči) so poseben razred.

Razred III obsega živali, ki se zaradi nezrelosti še niso sposobne razmnoževati. Razred II imajo za dejansko osnovo populacije gamsov. Tu je pričakovati tudi največji prirastek. Razred I obsega zrele živali. Le-te za obstoj populacije niso tako pomembne kakor razred II in jih imajo zato za dejanski cilj lova.

Številčno regulacijo populacije gamsov izvajajo zlasti s poseganjem v razred mladih. Pri ocenjevanju potrebnosti za odstrel se opirajo skoraj izključno na telesno razvitost. Odstreljevati je treba predvsem bolne, telesno šibke in neprevočasno prebarvane živali, o katerih sumijo, da so bolne. Šele zatem pridejo v poštev za odstrel živali s slabo razvitimi roglji.

Razred III naj bo v dobro naseljenih loviščih z ugodnimi podnebnimi razmerami zastopan v odstrelu s 50 %.

Razred II velja za razred, ki mu je treba prizanašati. V tem razredu je dopusten zgolj gojitveni odstrel, ki se ravna skoraj izključno po telesni razvitosti oz. nerazvitosti. Cilj gojitve je, da je ta razred zastopan v odstrelu samo s 5 %. Roglje uplenjenih gamsov tega razreda oce-

nijo le tiste, ki presegajo poprečno razvitost rogljev tega starostnega razreda. Nadpoprečni roglji veljajo za napačen odstrel.

Razred I obsega zrele živali, primerne za odstrel. Če je starostna sestava populacije pravilna, so lahko živali tega razreda v odstrelu zastopane s 30—40%. Edino merilo za odstrel v tem razredu je starost. Število primerkov tega razreda, ki jih je treba odstreliti, določijo z odstrelnim planom. Če je stalež (številčnost) pravilno ocenjen, je ob doslednem izvajanju smernic zagotovljen tudi pravilen odstrel.

Znano je, da znatno število mladičev (kozličev in kozic) ne preživi prve zime. Zato na Tirolskem dejanskega prirastka ne ugotavljajo po številu mladičev, pač pa po lanščakih (kozletih) in enoletnih kozah, ki so preživel prvo zimo. Ker so prav pri gamsih pogostne tudi selitve, je zelo pomembno vsako leto ugotoviti poletno številčnost.

V ta namen se je izkazalo za zelo primerno prostorsko preštevanje, ki ga izvedejo skupno na isti dan in ki zajame predel več tisoč hektarjev.

Prirastek populacije gamsov znaša letno praviloma 80 do 90% glede na število koz I. in II. razreda. Število lanščakov in enoletnih koz, ugotovljeno poleti, pa je dejanski prirastek prejšnjega (lanskega) leta. V podnebno ugodnih predelih z obilo hrane je prirastek lahko večji, saj tam praviloma že triletna koza vodijo po enega mladiča, opaziti pa je tudi že dveletne vodeče koze.

V podnebno manj ugodnih in s hrano revnejših predelih pa prvega mladiča praviloma poleže šele 4-letna koza. Naravne izgube, ki so odvisne po eni strani od podnebja oz. snežnih razmer, po drugi pa od reliefa gora s plazovitimi pobočji, so na Tirolskem zelo različne. Izgub številčno največkrat ni moč prikazati. Poginulih živali v večini primerov sploh ne morejo najti, tako da lahko naravne izgube ugotavljajo v najboljšem primeru le pri poletnem ocenjevanju številčnosti.

Na Tirolskem lovijo gamse po teh smernicah šest let. Pri tem ugotavljajo, da se je ob njihovem izvajanju delež odstreljenih gamsov I. razreda v poprečju bistveno povečal. Precej lovišč je zastavljen cilj, da odstrelijo 30 do 40% gam-

sov I. razreda, že doseglo. Dosledno odstreljevanje bolnih in telesno slabo razvitih živali je dalo že uspehe v boju proti nalezljivim boleznim. Prav tem skupnim prizadevanjem tirolskih lovcev gre zahvala, da so v zadnjih letih preprečili širjenje gamsjih garij. Na pobudo avstrijske zvezne gospodarske uprave in tirolske lovske zveze je preučeval gamsjo garjavost v Zillertalu profesor dr. Onderscheka. Med drugim je ugotovil, da garje napadajo predvsem telesno šibke, bolehe in stare živali. Pri vseh garjavih gamsih so bili poleg pršic ugotovljeni tudi pljučni ali črevesni zajedavci. Zdrave in močne živali pa so se sposobne z lastnimi telesnimi obrambnimi mehanizmi ubraniti napada pršic (garij).

Primer plana odstrela na avstrijskem Tirolskem:

razred III — koze enoletne — 20%,
— kozli enoletni (lanščaki) 20%,
— dodatno 10%;

razred II — 5% (gojitveni odstrel);

razred I — 30 do 40%;

rezerva — 15 do 5% (v skrajnem primeru skupno iz vseh razredov). Spolno razmerje pri gamsih na avstrijskem Tirolskem naj bi bilo 1:1,3 (kozli — koze), brez mladičev.

Lovna doba traja od 1. avgusta do 15. decembra (le na vzhodnem Tirolskem do 31. decembra).

Teh nekaj let preizkušanja novih gojitvenih smernic je v praksi pokazalo, da so ubrali pot, ki jih je

privedla bliže k zaželenemu cilju kakor vse doslej uporabljene metode. Jasno pa je, da jih je treba izvajati prožno, upoštevaje razlike v pokrajinskih in podnebnih značilnostih.

Lovska zveza Južne Tirolske — Italija

Izmed predstavnikov drugih dežel so na konferenci prikazali smernice za odstrel gamsov le še predstavniki Lovske zveze Južne Tirolske — Italija.

Njihove smernice veljajo od leta 1973. Njihova glavna cilja sta: odstrel v spolnem razmerju (kozli — koze) 1:2 (brez mladičev) in telesno močna divjad.

Številčnost gamsov, podobno kakor na avstrijskem Tirolskem, ugotavljajo s poletnim preštevanjem na velikem prostoru.

Ciljna starost za kozla (zrel za odstrel) je vsaj 6, za kozo pa vsaj 11 let. Pri odstrelu koz je treba posegati predvsem med šibke dve- do triletna živali. Delež lanščakov in enoletnih koz celotnega odstrela naj znaša 35%.

Plan odstrela se določi ločeno za kozle, koze, lanščake obeh spolov in mladiče. Glede na ocenjevanje rogljev so kozli razdeljeni na I. razred (vsi 6 in več let stari kozli) ter II. razred (vsi izpod šest let stari kozli). Razredu II je treba prizanašati, razen seveda v primeru, da je odstrel upravičen zaradi slabe telesne razvitosti živali ali slabe razvitosti rogljev. Slabo prebarvane, bolne in ranjene kozle je treba odstreliti neglede na starost.

Na Južnem Tirolskem smernice predvidevajo tudi odstrel mladičev. V letu 1980 je znašal delež mladičev v skupnem odstrelju, ki je bil 2610 živali, približno 780 kozličev in kozic (30%), izmed katerih je bilo 70% kozic.

Lovska zveza Južne Tirolske ugotavlja, da so se njihove smernice glede odstrela sicer dobro obnesle. A so hkrati prinesle tudi nova spoznanja, zaradi katerih bi se bilo treba smiselno pogovoriti o spremembah določil glede razvrstitve v starostne razrede. Nagibajo se k temu, da bi svoje smernice v marsičem prilagodili smernicam, ki veljajo na avstrijskem Tirolskem.

(Se nadaljuje)

Mednarodna lovska razstava v Zagrebu

Veljko Varičak

Od 6. do 15. novembra 1981 je bila v Zagrebu, v počastitev 100-letnice organiziranega hrvatskega lovstva, mednarodna razstava lovskih trofej. Razstava je bila pod pokroviteljstvom Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva SR Hrvatske in Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). Imela je značaj mednarodne lovske razstave.

Na razstavi so sodelovale lovske organizacije SR Hrvatske, SR Bosne in Hercegovine, SR Makedonije, SR Slovenije, SR Srbije, SAP Vojvodine in LR Madžarske.

Razstava je bila na zagrebškem velesejmu. V veliki dvorani v pritličju so bile razstavljene trofeje gostujočih lovskih organizacij, zbirka trofej pokojnega maršala Josipa Broza Tita, lovska literatura ter umetniške slike in fotografije z lovsko tematiko. V tej dvorani so bili razstavljeni tudi dermoplastični preparati divjadi, ki živi na Hrvatskem.

Novi svetovni prvak: rogovi muflona (242,15 točke), ki ga je uplenil Josip Broz-Tito leta 1979

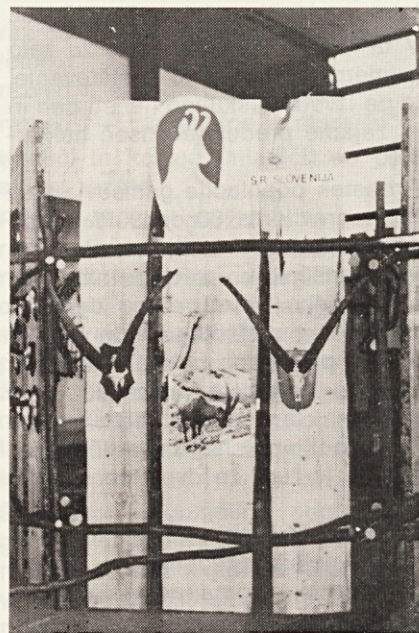
Ta del razstave je bil velika popestritev in zlasti za najmlajše obiskovalce glavna zanimivost. Na galeriji v prvem nadstropju so bile na ogled vrhunske trofeje SR Hrvatske. Razstava je bila lično in izvirno postavljena. Trofeje so bile razstavljene na stenah, ki so bile sestavljene iz naravnih hrastovih plohov, in na podstavkih iz debelih vej. Za oči zelo pestro, sicer pa dokaj neprimerno, saj so večji presledki med plohi panojev nehote vlekli poglede na trofeje, nameščene na nasprotnih straneh. Postavitev je bila torej v popolnem nasprotju z dosedanjimi predstavitevami, ki so zahtevale za prikaz trofej polno ozadje, da so trofeje prišle bolj do izraza.

Vse ocenjene trofeje imajo mednarodno veljavno verifikacijo. Ocenjevalno komisijo je namreč imenoval Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) in so jo sestavljali predstavniki iz Avstrije, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Po številu trofej ta razstava v Zagrebu sodi vsekakor med večje lovske razstave v povojnem obdobju, ne le v jugoslovanskem, ampak celo v svetovnem merilu; katalog razstave nas namreč seznanja, da je bilo zbranih oz. ocenjenih kar 4956 trofej. Razpredelnica I nas seznanja s številom vseh trofej, pove nam, kdo jih je zbral oz. razstavil in s

kakšnimi medaljami je bila večina izmed njih nagrajena.

Kakor vidimo iz razpredelnice I, je bila zagrebška razstava velika po številu kakor tudi po kakovosti trofej. Mnogo trofej je bilo zlasti iz SR Hrvatske, kar je razumljivo, če vemo, da so na tej razstavi — podobno kakor mi na razstavi v Ma-

Vhod v slovenski oddelek mednarodne razstave v Zagrebu, za katero je bilo v SR Sloveniji zbranih 445 trofej

Razpredelnica I — Zbrane trofeje za mednarodno lovsko razstavo v Zagrebu in njihova kakovost

Lovske organizacije	Skupno trofej	Nagrajene z medaljami			
		zlata	srebrna	bronasta	skupaj
SR Hrvatske	4374	785	1378	2067	4230
SR Bosne in Hercegovine	33	20	1	11	32
SR Makedonije	26	26	—	—	26
SR Slovenije	445	146	120	179	445
SR Srbije	26	11	6	7	24
SAP Vojvodine	33	24	6	3	33
LR Madžarske	19	18	—	—	18
Skupaj	4956	1030	1511	2267	4808

riboru leta 1972 — evidentirali vse boljše hrvatske trofeje tega stoletja. Naše lovce bo vsekakor tudi zanimalo, katere trofeje so novi svetovni, jugoslovanski in republiški prvaki.

Nova svetovna prvaka sta postala:

rogovje jelena, katerega je uplenil Werner Petznik leta 1981 v lovišču Pusztalovacs (Madžarska), ki je ocenjeno z 269,89 točke;

rogovi muflona, katerega je uplenil Josip Broz Tito leta 1979 v lovišču Karadjordjevo. Rogovi so ocenjeni z 242,15 točke.

Novi jugoslovanski prvaki so postali:

kožuh medveda, katerega je uplenil Josip Broz Tito leta 1979 v lovišču Koprivnica in je ocenjeno s 552,50 točke;

rogovje srnjaka, katerega je uplenil Dine Ludoški leta 1981 v lovišču Taraš (AP Vojvodina) in je ocenjeno s 184,80 točke;

kožuh divje mačke, katero je uplenil leta 1980 Nikola Sever

Jelenovo rogovje z Madžarske (269,89 točke) — novi svetovni prvak

Novi jugoslovanski prvak (1): srnjakovo rogovje iz Vojvodine, ocenjeno s 184,80 točke

Vse foto V. Varičak

v lovišču Kalje (SR Hrvatska), ki je ocenjeno s 65,35 točke.

Vsekakor je zanimivo, kako so se odrezale trofeje iz SR Slovenije,

koliko trofej smo zbrali v Sloveniji, ocenili in delno tudi razstavili. Poleg vrhunskih trofej, ki so bile na svetovni razstavi v Plovdivu (Bolgarija), smo ocenili tudi večino novih

Razpredelnica II — Vrste, število in kakovost trofej iz SR Slovenije

Vrste trofej	Nagrajene z medaljami			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
gamsji roglji	43	18	44	105
jelenje rogovje	8	11	38	57
muflonji rogovi	8	5	7	20
rogovi alpskega kozoroga	10	—	—	10
srnjačje rogovje	36	76	80	192
merjaščji čekani	22	9	7	38
volčji kožuh	1	—	—	1
risja lobanja	1	—	—	1
risji kožuh	1	—	—	1
medvedja lobanja	1	—	1	2
medvedji kožuh	8	1	1	10
lobanja divje mačke	4	—	1	5
kožuh divje mačke	3	—	—	3
Skupaj	146	120	179	445

trofej, ki do razstave v Zagrebu ni so bile še ocenjene na nobeni mednarodni razstavi in so prišle v poštev za nagraditev z eno od medalj. Dejansko so torej prišle v poštev trofeje, uplenjene v SR Sloveniji po razstavi v Mariboru leta 1972. Iz razpredelnice II (objavljena na 15. strani) so razvidne: vrsta, število in kakovost trofej iz SR Slovenije.

Poleg števila medalj, ki nam kažejo tudi poprečno kakovost trofej iz SR Slovenije v zadnjih letih, smo na mednarodni razstavi v Zagrebu dobili tudi novega prvaka SR Slovenije. To je rogovje srnjaka, katerega je uplenil Jože Draksler v lo-

višču LD Dol pri Hrastniku v letu 1981 in je ocenjeno s 171,95 točke. Razstava je za nami, trofeje so bile vrnjene lastnikom, medalje in katalogi razdeljeni. Ostali bodo zapisi o tej lovski manifestaciji v številnih lovskih časopisih in revijah, kjer bodo skoraj gotovo o njej tudi različne ocene. Vsekakor si bodo morale biti vse enotne v tem, da je bilo v Zagrebu razstavljenih nadpoprečno število trofej (v evropskem merilu), da je dvoje trofej doseglo svetovno prvaštvo in številne trofeje nacionalne rekorde. Mednarodno razstavo v Zagrebu si je bilo vredno ogledati, zato nam bo ostala v spominu.

Razpoznavanje težko razločljivih vrst ptic

PTIČJA PERUT

Pred dnevi smo v krogu prijateljev poslušali sodelavca, ki sta hitela pripovedovati o svojih najnovejših opažanjih s terena. Prvi je pripovedoval, da je opazoval polarnega slapnika, drugi, ki ni hotel zaostajati za prvim, pa je povedal, da je videl rdečegrlega slapnika. Ker sta oba opazovala v nedeljo, smo ju vprašali še to, kje sta ptici videla. Odgovor je bil presenetljiv: ob istem ribniku, le nekaj ur časovno vsak-sebi. Skoraj nemogoče je, da bi se različni vrsti teh na celini redkih in nerednih zimskih gostov pojavili hkrati na sorazmerno majhnem ribniku.

Pa smo pričeli spraševati. Pravzaprav je bilo vse eno samo vprašanje: kakšen je bil kljun? Ta, ki je trdil, da je videl rdečegrlega slapnika, je povedal, da je bil kljun videti privihan, drugi pa se je izmotaval, da na to ni bil pozoren. Nauk te zgodbe je silno preprosto: uspešno prepoznavš le, če veš, na kaj moraš biti pozoren.

Naša naloga bo v nekajkratnih nadaljevanjih opozoriti na razlike med težko razpoznavnimi vrstami ptic. Ker je večina teh »problematičnih« ptic zaščiteni ali pa je lov nanje dovoljen le kratek čas, bomo večino ptic teh vrst opazovali od daleč prosto v naravi, bodisi visoko v zraku ali daleč na vodi s pomočjo daljnogleda, bodisi da jih bomo splašili in nam bodo zletele izpred nog. Za prve bo časa za opazovanje dovolj; kvečjemu bomo obžalovali, da nimamo pri sebi močnejšega daljnogleda ali celo teleskopa. Pri drugih pa daljnogleda sploh ne bomo potrebovali, tako hitro se bo vse skupaj odigravalo. Če bomo opazovali v času

gnezdenja ali v času prezimovanja, bomo opazovanje lahko ponovili, potem ko si bomo doma obnovili potrebno znanje, ali pa bomo kot pričo pripeljali s seboj prijatelja, pri čemer ne pozabimo, da je najboljša priča fotografski posnetek. Če pa bomo opazovali v času selitve, na preletu kot pravimo, bo opazovanje enkratno, zato pa tembolj nepozaben dogodek, ki nam bo, če bo ostal nerazjasnjen, še dolgo buril domišljijo. Vedeti pa moramo, da se pojem »prezimovanje« ujema s pojmom

»koledarska zima«. Gnezditve poteka namreč pri pticah nekaterih vrst že od februarja naprej in pri nekaterih konča šele avgusta. Spomladanska selitev pa sega od februarja do junija in jesenska od julija do novembra, kajpak različno pri posameznih vrstah. Včasih bo odločilnega pomena za razpoznavo prav datum opazovanja, saj se izrazita selivka ne more pojaviti pri nas sredi zime, pa če je še tako podobna ptici pri nas prezimujoče sorodne vrste.

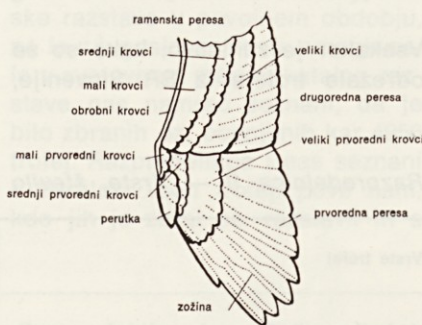
Pri nekaterih skupinah težko razpoznavnih vrst, kakor npr. pri ujedah, dodatno otežkoča prepoznavanje različna starostna obarvanost perja. To ni le posledica vsakokratne prenove perja, temveč se perje spreminja tudi z obrabljenostjo, tako da je ptica tik pred ponovno meno perja po videzu precej drugačna kakor tik po prejšnji meni. Razlikujemo tri starostne razrede: mladčiji, mladostni in odrasli. Poleg teh se pojavljajo tudi tako imenovane svetle in temne različice (variante) in celo čisto posebne barvne različice.

Pri nekaterih vrstah, kakor npr. pri racah, prepoznavanje ni problematično, dokler opazujemo samce, je pa silno otežkočeno, ko opazujemo samice. Razločevanje pri pobrežnikih pa npr. otežkoča neizrazita jesenska obarvanost perja v primerjavi z živahnejšo spomladansko.

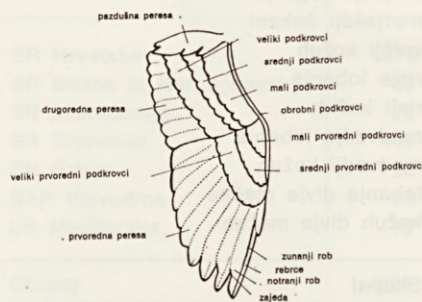
Končno je potrebno za poznavanje značilnosti, ki omogočajo pravilno prepoznavo vrste, poznati ptičjo topografijo. Z drugimi besedami: vedeti moramo, kako se posamezen del ptičjega telesa, zlasti pa peruti, imenuje. Zato ne bo odveč, če si na koncu tega uvoda v prepoznavanje težko razločljivih vrst ptic podrobno ogledamo ptičjo perut. Prihodnjič pa bo na vrsti razlikovanje med kozico in čoketo.

Iztok Geister

PERUT ZGORAJ

PERUT SPODAJ

Enotne gojitvene smernice

(Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1980—1985)

Janez Černač

Člani lovskih družin in delavci v lovskih organizacijah združenega dela smo v začetku leta 1980 skupno sprejeli Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1980—1985 ali kratko »enotne gojitvene smernice«.

V preambuli (uvodu) tega sporazuma piše:

»Izhajajoč iz 63. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76), na podlagi tretje alineje 2. člena Samoupravnega sporazuma o zagotavljanju posebnega družbenega interesa in za uresničevanje skupnih interesov na področju varstva in gojitve divjadi ter enotne politike lovstva v SR Sloveniji (sklep 7. seje skupščine LZS z dne 16. dec. 1978), ter po javni razpravi v vseh lovskih organizacijah, zaključeni na 9. seji skupščine LZS, 10. nov. 1979, sklepajo člani lovskih družin, združeni v Lovski zvezi Slovenije, in delavci organizacij združenega dela s področja lovstva, združeni v Skupnosti organizacij združenega dela za varstvo in gojitev divjadi, lov in ribolov, Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1980—1985.«

Ta sporazum, natisnjen v posebni knjižici, ki jo je dobil vsak slovenski lovec, določa že v začetku, da bodo določila tega sporazuma udeleženci uporabljali pri uveljavljanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov v lovskogojitvenih območjih, pri izdelavi in izvajanju lovskogospodarskih načrtov in letnih načrtov gospodarjenja.

Že iz navedenega je očitno, kako velik pomen imajo enotne gojitvene smernice za varstvo, gojitev in lov divjadi. V tej zvezi je pomembno poudariti njihov pomen pri izdelavi in izvajanju lovskogospodarskih načrtov.

Minilo je že prvo leto (1981) tega srednjeročnega petletnega planskega obdobja, zato je primerno in

tudi potrebno, da so se začele določene aktivnosti, ki se kažejo zlasti v dveh smereh:

1. Ocenjevanje enotnih gojitvenih smernic.
2. Ugotavljanje, kako posamezne lovске organizacije izvajajo spre-

jete smernice pri odstrelu divjadi. Oboje je potrebno in koristno, vendar le s poštenim ustvarjalnim namenom in ciljem, da zadevi postavimo čim boljše in enotno ter da také sprejete smernice vsi spoštujemo in izvajamo.

Iz lovišča na Kočevskem

Foto J. Papež, Diana

Jelenjad	1976		1977		1978		1979		1980		1976—1980	
	število	%	število	% po smernicah	število	%	število	%	število	%	število	%
jeleni												
teleta in lanščaki	95	23	123	20—22	149	25	158	27	189	27	714	25
jeleni, stari 2—4 leta	30	7	41	9—10	44	7	43	7	55	8	213	8
jeleni, stari 5—9 let	37	9	45	7—8	43	7	36	6	42	6	203	7
jeleni, stari 10 in več let	7	2	9	4—5	8	1	8	1	13	2	45	2
jeleni skupaj	169	42	218	40—45	244	41	245	41	299	43	1175	42
košute												
teleta ž. sp. in telice	123	30	162	35—33	201	34	188	32	234	24	908	33
dve- in večletne košute	115	28	126	25—22	150	25	162	27	162	23	715	25
košute skupaj	238	58	288	60—55	351	59	350	59	396	57	1623	58
jeleni in košute skupaj	407	—	506	—	595	—	595	—	695	—	2798	—

O p o m b a : Po »enotnih gojitvenih smernicah« moramo odstreliti telet in lanščakov m. sp. 20—22 %, ž. sp. pa 35—33 %, od celotnega načrtovanega odstrela. Ker je to minimalni odstrel, so torej prekoračitve navzgor dovoljene. Po »enotnih smernicah« je največji možni odstrel 5 do 9 let starih jelenov 7—8 %, deset- in večletnih jelenov 4—5 % ter dve- in večletnih košut 25—22 %. Ker je to maksimalni odstrel, prekoračitve niso dovoljene.

Divji prašiči	1976		1977		1978		1979		1980		1976—80	
	število	%	število	% po smernicah	število	%	število	%	število	%	število	%
mladiči												
(stari do 1 leta)	23	52	22	50—70	17	40	21	42	32	46	115	46
lanščaki	11	25	12	20—40	20	46	20	40	22	32	85	34
2- in večletni	10	23	9	10—20	6	14	9	18	15	22	49	20
prašiči skupaj	44	100	43	—	43	100	50	100	69	100	249	100

O p o m b a : Po »enotnih gojitvenih smernicah« moramo odstreliti vsaj 50—70 % mladičev in vsaj 20—40 % lanščakov obeh spolov glede na celoten načrtovani letni odstrel. Starejših (dve- in večletni) prašičev obeh spolov lahko odstrelimo največ 10—20 %. Izvzete so vodeče svinje, ki so zaščitene vsaj do 1. novembra, praviloma pa vse leto.

Srnjad	1976			1977			1978			1979			1980			1976—80			
	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	
srnjaki	38	13	5	53	21	5	51	23	5	39	19	5	63	31	5	244	21	5	
mladiči			20			20			20		20				20				20
enoletniki			25			25			25		25				25				25
2- in večletni	82	28	25	64	26	25	63	28	25	64	31	25	52	25	25	325	28	25	
srnjaki skupaj	120	41	50	117	47	50	144	51	50	103	50	50	115	56	50	569	49	50	
srne																			
mladiči	83	28	20	73	29	20	51	23	20	57	28	20	52	26	20	316	27	20	
enoletne			5			5			5		5				5				5
2- in večletne	89	31	25	60	24	25	57	26	25	44	22	25	37	18	25	287	24	25	
srne skupaj	172	59	50	133	53	50	108	49	50	101	50	50	89	44	50	603	51	50	
srnjaki in srne skupaj	292	100	—	250	100	—	222	100	—	204	100	—	204	100	—	1172	100	—	

O p o m b a : Po »enotnih gojitvenih smernicah« je največji odstrel mladičev m. sp. 5 %, enoletnikov (lanščakov) pa vsaj 20 %. Mladičev ž. sp. moramo odstreliti vsaj 20 %, enoletnih srn (mladič) pa največ 5 %. Delež v % se nanaša na celotni načrtovani odstrel. Ostali delež v načrtovanem letnem odstrelu mora zajemati dve- in večletne srnjake ter dve- in večletne srne: 25 % samcev in 25 % samic.

Medvedi	1976			1977			1978			1979			1980			1976—80		
	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah	število	%	% po smernicah
do 100 kg	1	11	50	3	30	50	8	67	50	5	42	50	6	60	50	23	43	50
100—150 kg	5	56	25	4	40	25	3	25	25	7	58	25	2	20	25	21	40	25
nad 150 kg	3	33	25	3	30	25	1	8	25	—	—	25	2	20	25	9	17	25
skupaj	9	100	—	10	100	—	12	100	—	12	100	—	10	100	—	53	100	—

O p o m b a : V Sloveniji naj bi bilo po »enotnih gojitvenih smernicah« največ 200 do 250 medvedov, zato naj bi se celotni letni odstrel gibal okoli 50 medvedov, in sicer (po »enotnih gojitvenih smernicah«): 50 % medvedov do 100 kg bruto teže, 25 % medvedov od 100 do 150 kg bruto teže in 25 % medvedov nad 150 kg bruto teže. Načrtovanje oz. izvajanje odstrela medvedov po spolu je praktično nemogoče, pod nobenim pogojem pa ni dovoljeno odstreliti vodeče medvedke.

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. novembra do 15. decembra 1981 so z območja 51 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 680 trupel živali: 520 lisic, 24 psov, 81 mačk, 2 govedi, 9 zajcev, 17 srn, 13 jazbecev, 2 dihurjev, 9 kun, 2 prašičev in 1 volka.

Virološki inštitut Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 107 živalih z območja 26 občin: Celje (1 mačka), Cerknica (1 lisica), Idrija (7 lisic), Kranj (3 lisice), Krško (4 lisice), Laško (4 lisice), Lendava (1 lisica), Ljubljana-Bežigrad (2 lisici), Ljubljana-Šiška (2 lisici), Ljubljana-Vič (2 lisici), Logatec (1 lisica), Maribor (10 lisic), Murska Sobota (18 lisic), Nova Gorica (17 lisic, 2 psa in 1 jazbec), Postojna (1 mačka), Ptuj (3 lisice), Radovljica (1 lisica), Ravne na Koroškem (1 lisica), Sevnica (4 lisice), Sežana (1 lisica), Škofja Loka (1 lisica), Šmarje pri Jelšah (6 lisic), Tolmin (6 lisic in 1 jazbec), Tržič (1 lisica), Vrhnika (1 lisica, 1 mačka in 2 jazbeca) in Žalec (1 lisica).

Med obolelimi živalmi je bilo še vedno največ lisic — 91,59 %, domačih živali 4,67 %, ostale živali pa 3,74 %.

V tem mesecu (od 16. 11. do 15. 12. 1981) je bila steklina ponovno ugotovljena, po več kakor treh mesecih, na območju občin: Tržič, Radovljica, Žalec, Sežana in Ravne.

Ljubljana, 23. 12. 1981

Republiška veterinarska uprava

Ocenjevanje enotnih gojitvenih smernic

Enotne gojitvene smernice veljajo, če ne sprejmemo drugih ali drugačnih, ali če teh ne spremenimo in ne dopolnimo. To je povsem logično, vendar je potrebno poudariti, da posamezniki poskušajo z ocenjevanjem teh smernic ustvariti omahovanje in nedosleden odnos do njih izvajanja. To je tipično za nas, da nobene sprejete zadeve življenjsko ne preizkusimo, pač pa takoj po sprejetju ugotavljamo, da je slaba oziroma neuporabna in da zato lahko delamo drugače, po svoje.

S tem se v bistvu hočemo znebiti odgovornosti in samodiscipline, saj

zagovarjamo zadeve in dejavnosti, ki so morda strokovno pravilne le v ožjem interesu. Vsi slovenski lovci, tako v lovskih družinah kakor v lovskih organizacijah združenega dela (OZD), smo imeli možnost in dolžnost sodelovati v razpravah ob izdelavi smernic. Če tega nismo izkoristili, so bile smernice pač sprejete brez našega sodelovanja. V življenju ni ničesar dokončnega in za vedno popolnega, ker se življenje spreminja in s tem tudi pravila, ki si jih o njem postavljamo. Vsekakor pa je umestno razmišljati o enotnih gojitvenih smernicah in prepričljive ugotovitve, po znanem postopku, predložiti na ustrezno mesto v obravnavo za morebitne spremembe in dopolnitve. Nadzor

Narisal Janez Mravlje

mora biti povsod — po splošnem načelu preverjanja poti do zastavljenih ciljev — zato tudi pri izvajanju enotnih gojitvenih smernic! Končno analizo s trdnimi zaključki bomo seveda lahko podali šele na koncu obdobja, za katero veljajo.

Na podlagi ugotovljenih dejstev bo tudi lažje spremeniti sedanje smernice oziroma sprejeti nove za naslednje plansko obdobje. Pri vsem tem pa ne moremo mimo dejstva, da so bile enotne gojitvene smernice narejene prav na podlagi sedaj znanih ugotovitev pri raziskovanju in gospodarjenju z divjadjo.

Ostalo je kvečjemu odprto vprašanje, če so bili rezultati teh ugotovitev dovolj prilagojeni našim razmeram in našim populacijam divjadi. V naravi namreč resnica nikoli ni le v določeni številki, pač pa vedno v razponu. V njegovi sredini je pa največja pogostost, od tu pa navzdol in navzgor pada verjetnost za naše trditve. Seveda je zato najlažje zajeti resnico v velikem razponu. To je pa druga skrajnost, ki napravi pravila (v tem primeru enotne gojitvene smernice) preohlapne in s tem tudi premalo obvezujoče.

Izvajanje sprejetih enotnih gojitvenih smernic

Pomembnejše od ocenjevanja samih gojitvenih smernic je izvajanje le-teh. To je v tem planskem obdobju stalna skrb vseh, ki so zadolženi za spremljanje izvajanja letnih in tudi srednjeročnih lovskogospodarskih načrtov.

Ocene o izvajanju enotnih gojitvenih smernic na 4. seji skupšč. LZS, 27. 6. 1981, so bile tudi povod, da je Gojitveno lovišče Medved-Kočevje poslalo uredništvu Lovca pregled izvršenega odstrela v letih 1976—1980 in poprečje tega štiri-letnega obdobja. Pregled je napravljen za divjad vseh pomembnejših vrst v tem lovišču: jelenjad, medvede, divje prašiče in srnjad. Tabele so pregledne in dajejo jasen odgovor na zastavljeno vprašanje. Tabel sicer ni potrebno komentirati, pomembno je ob tem le reči, da so v tem lovišču že vsaj tri leta pred sprejetimi smernicami odstreljevali divjad po strokovnih načelih, kakršna so uveljavljena v sedanjih enotnih gojitvenih smernicah.

Bomara

Gustav Ozmec

Z Danom sediva v letalu DC 8, letalske družbe UTA. Oglasi se stewardesa, ki nam najavi, da bomo čez nekaj trenutkov pristali v Bangui. Ura je 19.15, temperatura ozračja pa 37° C.

Tako visoka temperatura naju ne moti več, saj je bila še 2° višja v N'Djameni (v Čadu), kjer sva imela na najinem poletu iz Pariza že vmesni polurni pristanek. V Parizu je bila temperatura tega dne, 8. marca, samo 6° C.

Carinske formalnosti na letališču v Banguiju niso bile enostavne, toda vse se uredi — saj to je vendar Afrika! Na letališču v Banguiju naju je pričakal Willy, vodja in organizator našega lova na leva. Z lovcem smo se tovariško pozdravili. Oba z Danom komaj čakava, da se nastaniva v hotelu Rock, saj sva bila več kot potrebna najprej — tuširanja. Pri večerji je seveda tekel pogovor o lovu. Obljubili so nama, da bomo ob 5.30 zjutraj odleteli z vojaškim letalom.

Noč je bila kratka. Ob petih sva že odšla na letališče. Odleteli smo pa šele ob 10. uri, z malim DC 3, na katerem so bili še sledovi cesarskega grba. Posadka so črnici, inštruktor pa Francoz, ki se nam je na vse pretege opravičeval zaradi zakasnitve. Letalo se je jokajoče odlepilo od piste. Še zadnji pogled na mesto Bangui in že letimo čez reko v državo Zaire, v smeri proti sudanski meji.

Let je trajal polne 4 ure. Natančno smer našega poleta bi bilo zelo težko sproti določevati, kajti na karti označenih rek zaradi izredne suše ni bilo. Letalo je v zraku precej premetavalo. Ko smo se na premetavanje že nekako navadili, smo pristali v mestu Dialle. Na zasilno urejeni letalski pisti nas je pozdravilo veliko ljudi. Oblečeni so bili v pisana oblačila, črnke pa tu nosijo zelo čudne frizure, ki smo jih imenovali kar »antene«. Črnici tu imajo neverjetno črno polt. Vladala je neznosna vročina 52° C. Zato smo na avtomobil čakali pod krilom aviona. Zemlja je odsevala takšno vročino, da smo imeli občutek, kakor da bi stali na ognju.

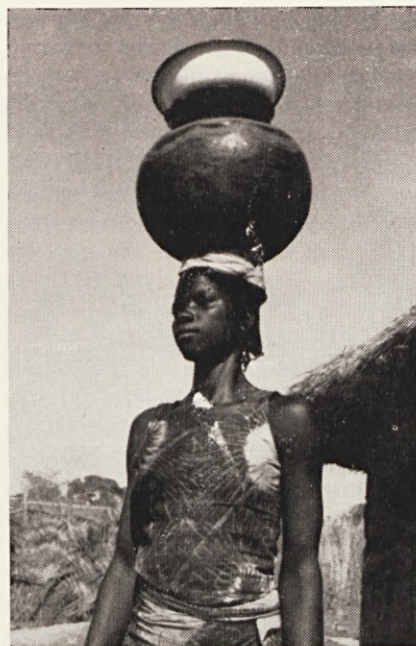
Po kratki vožnji z avtom prispemo v glavno bazo francoske organizacije za lov — SAFECA. Od tu vodijo namreč

vsi pohodi na safarije. Po izredno prijetnem tušu in hladnem pivu se počutim prerojenega.

Našo lovsko ekipo sestavljamo: dva sledilca (črnca), nosač vode, šofer, Dan, jaz in vodja ekipe Willy. Pripravljeni smo. Tudi džip Toyota s prikolico je natovorjen. Willy nam pove, da moramo spotoma obiskati še šefa policije zaradi kontrole orožja. Odšli smo po krajši poti čez savano, toda kmalu smo se morali obrniti, ker je savana prav tedaj pričela goreti. Ko smo prispeli nazaj na stezo, je bilo še huje. Ogenj se je že razširil. Vozimo skozi gost dim, včasih celo skozi ogenj.

Toda moramo se prebiti iz ognjenega obroča. Položaj je precej resen, kajti na prikolici imamo med drugim tudi 250 l bencina. Z velikimi težavami smo končno le prispeli do hiše šefa policije. Opazimo, da je pričela goreti tudi streha njegove hiše. Willy in Dan sta vdrla v hišo, ki pa je bila na srečo prazna. Napravil sem nekaj fotografskih posnetkov in odpravili smo se dalje v tabor, kamor smo prispeli po štiriurni naporni vožnji.

Črnka Adrienne

Naš lovski tabor se imenuje Ouandjia. Kraj, na katerem stoji, je vzpetina. Velja za najbolj vroč kraj daleč naokoli. Willy je izbral ta kraj z okolico zaradi tega, ker je tu največ levov. To smo prav kmalu tudi sami lahko ugotovili, saj so že prvo noč rjovel izredno blizu našega tabora.

Naš tabor je sestavljalo 6 slamnatih kolib. Tukaj je bil že kuhar in za naše bivanje najvažnejša oseba — črnka

Svinja bradavičarka

Adrienne, ki je skrbela za vse v naši kolibi. Vsako jutro je z roko gladila zemljo okrog kolibe in ugotavljala, če se je v kolibo prikradla kača, škorpion ali kaka druga nevarna žival. Skrbela je tudi za nepogrešljivo tuširanje. Od nje je bilo celo odvisno, če nas bodo ponoči grizli komarji ali ne. Iz vsega tega je izvirala naša prijaznost in naklonjenost do te črnke.

Prišel se je lov. Prvi dan smo tabor zapustili ob 6. uri, vrnili pa smo se že ob 9. uri, kajti najprej se je treba prilagoditi podnebnim in drugim razmeram. Na prvem pohodu smo videli precej antilop in svinj bradavičark, za katere se Willy še zmenil ni. Naš cilj je lev, lev v polni moči, ki naj bi ga ustrelil Dan! Večkrat smo naleteli na sledove levov, toda bili so le sledovi mladih levov ali levjih družin.

Hoja je bila sila naporna. Pri prvem izhodu smo popili kar 12 litrov vode. Večkrat smo prečkali tudi rečne struge, ki pa so bile povsem brez vode. Vsakič, ko smo se vrnili v naš tabor, je bil vedno najprijetnejše olajšanje — tuš.

Vročina postaja neznosna, čeprav že ob tretji uri zjutraj zapuščamo tabor in

iščemo levji sled. Naša črna sledilca Rjada in Jean sta izredna. Kakor iz knjige bereta sledove, ki jih belec še slutil ne bi. Ob vsakem sledu točno ugotovita spol živali, njeno velikost, število živali itd. Sledimo jima, ne da bi sploh vedeli, kam, kako in kaj. Ko se slednika večkrat ločita, da vsak preišče eno stran terena, se sporazumevata z oponašanjem ptice. Mi pa vse take trenutke izkoristimo, da se osvežimo s požirkom vode, ki jo nosimo s seboj. Boy, naš nosač, nosi vodo v dveh plastenkah, vsaka drži 5 litrov. Prva plastenka, zavita v vrečevino, je vedno najprej prazna, saj je v njej voda hladnejša. Predvsem zaradi tega je bolj izpostavljena našim »napadom«. Dnevno trije porabimo 20 litrov vode. Tudi črnici imajo s seboj vodo, ki pa jo vedno »pozabijo« v džipu in skoraj ne pijejo med lovom. Njihova voda ni filtrirana, naša je specialno pripravljena — sterilna. Črnici zajemajo vodo kar po peščenih jamah, če jo je kje še kaj ostalo.

Na enem izmed takšnih naših pohodov smo naleteli na »še moker« majhen rečni rokav. V njem smo zagledali kakih 20 povodnih konj. Voda jih je komaj pokrivala. Toda čez nekaj dni se nam je v istem rokavu nudil kaj žalosten prizor: vode v strugi skorajda ni več, povodni konji leže v blatu in se le še s težavo gibljejo, obsojeni na neizprosno smrt! Oba z Danom naju je prizor pretresel.

Večkrat smo naleteli na leve, ki so se gostili ob poginulem bivolu ali antilopi.

Na takšnih mestih so nam bili vedno kažipoti krockarji in marabuiji, ki so krožili nad takimi mesti ali sedeli po bližnjem drevju. Komaj so čakali, da levji končajo s pojedino in da tudi oni pridejo na vrsto. Nam pa boginja Diana še vedno ni naklonjena. Ali je lev premlad ali pa brez grive, nobeden zrel za kroglo! Kljub temu pa nam položaj postaja jasnejši. Vemo, kjer se zadržuje levinja z dvema mladičema in kje stari lev z grivo, ki naj bi »postal« naš. Vsako jutro že ob treh odhajamo na lov, vračamo pa se okoli desetih. Kasneje je pravi pekel. Hoja je izredno utrudljiva, sonce pa neizprosno. Če ne bi bil na lovu, sem prepričan, da pri vročini 55° C ne bi naredil niti koraka.

Čeprav še ni padel niti en strel, je lov izredno zanimiv. Na vsakem koraku doživimo kaj novega. Tako smo se srečali z bivolom na komaj 10 metrov.

Naenkrat je zrastel pred nami, ko smo sledili leva po savani. Bil je črn orjak. Pogledali smo si iz oči v oči. Mi kakor tudi on smo bili presenečeni. Mogočna žival nas je ocenjevala in očitno ni vedela, kaj naj stori — naj se umakne ali napade? Stojimo pripravljene na strel. Willy drži v rokah ekspres 500, Dan 375 holand-holand, jaz pa karabin 458. Sekunde tečejo, napetost traja že celo večnost! Končno se orjaška žival le odloči za časten umik; očitno je ugotovila našo nemoč. Z Willyem se oddahneva, Dan pa reče: »Ta krava name sploh ni naredila nobenega vtisa.« Samo pet dni kasneje je temeljito spremenil svoje mišljenje o bivoli, saj

je na svojega moral streljati, iz neposredne bližine, kar petkrat. S kalibrom 458!

Vse noči poslušamo »koncert« levov. V taboru vlada tišina. Tudi črnici se neverjetno varno počutijo ob svojem »patronu« Willyu. Razen tega pa imajo črnici na sebi v posebnih vrečkah tudi svoje »kri-kri« (zapiske, ki ščitijo lastnika pred tegobami in nevarnostmi).

Kaferski bivol

Sicer je pa zaupanje črncev v Willyja tako trdno, da nikoli nisem opazil pri njih niti najmanjše bojazni, če so bili trenutki še tako napeti in nevarni. Takšno medsebojno zaupanje pa lahko vzpostavi le ekipa, ki že dalj časa lovi skupaj, in ker je Willy še vsakič dokazal, da vsak njegov strel vedno točno zadene. Tudi z divjimi lovci, ki navadno prihajajo na kamelah iz Sudana, nismo imeli nobenih zapletov.

Srečanja z divjimi lovci so navadno zelo neprijetna. Če opazijo, da je vodja lovske ekipe neodločen, se zvečer prikradejo v tabor in nanj izstrelijo nekaj strupenih puščic. Willy ima glede tega svojo taktiko. Že od vsega začetka njegovih lovskih pohodov v ta kraj, gre ponoči večkrat na obhod s puško v roki, vedno pripravljen na strel. Črnici pravijo, da je njihov »patron« človek, ki nikoli ne spi in ki ponoči takoj strelja, če zagleda kaj sumljivega v grmovju. Ko je nekoč izsledil skupino sudanskih divjih lovcev, je med črnice brez prigovarjanja razdelil nekaj pušk in zahteval, da so mu pomagali postreliti kamele divjih lovcev. Nato je sežgal še kamelja sedla. Črne divje lovce je pa nagnal in jim zagrozil, da jih bo tudi postrelil, če jih le še enkrat zaloti na divjem lovu. Od takrat ima Willy mir.

Ko mi je vse to pripovedoval, sem mu rekel, da upam, da se mu divji lovci ne bodo maščevali, vsaj medtem ne, dokler sem jaz tu na lovu. Maščevanje pa je prišlo. Po mojem odhodu. Tako

Ob bivolu: sledilca Rjada in Jean, nosač vode Boy, lovec Dan in prvi z leve pisec članka Gustav Ozmec. Fotografiral vodja lova — Willy

so mi pozneje sporočili. Nekega večera je siknila iz grmovja strupena puščica in Willyu prestrelila vrat. Tako je vrli poklicni afriški lovec Willy sedaj že med pokojniki.

Ko že pišem o strupenih puščicah, naj napišem še to, kar mi je pripovedoval naš sledilec Rjada. Puščice zastrupljajo na poseben način. Skorjo posebne drevesa dobro prekuhajo, tekočino pa večkrat precede. Precejeno vsebino nato še večkrat na tajen način kuhajo in končno pridobijo hud strup. Črnc preizkusi hitrost učinka takšnega strupa na poseben način. V žilo na nadlakti si zareže majhno rano in pusti, da kri curlja po roki navzdol. Ko doseže dlan, se z zastrupljeno konico puščice dotakne krvi ob dlani. Kri začne po roki navzgor spreminjati svojo škrlatno rdečo barvo v črno. Po hitrosti spreminjanja barve in jakosti temnenja krvi črni Afričan ugotovi učinkovitost zvarjenega strupa. Preden spremenjena temna barva krvi doseže rano, črnc prekine tek strupa po krvi navzgor, da se sam ne zastrupi.

Vsak dan smo bliže levu. Nekega jutra ga zagledamo, vendar žival prehitro odskoči v kritje z enim samim skokom, dolgim približno 10 m. V meni v trenutku zraste veliko spoštovanje do te čudovite zveri.

Willy postaja vedno bolj nestrpen. Lov na leve mu je tako rekoč v krvi, tokrat pa vse že predolgo traja. Ustrelili smo dve antilopi ter ju s precej oddaljene predela pripeljali za vabo na levje področje. Privezali smo ju za noge k drevesu, ker bi lev, ta izredno močna

Volovska ali eland antilopa

mačka, vabo z lahkoto odnesel. Očistili smo tudi pot do kraja, kjer bomo opazovali.

Drugo jutro je napočil veliki dan. Odšli smo zopet ob treh zjutraj. Živci vseh so napeti, še posebno, ko se pribli-

Lovec Dan z uplenjenim levom

Tri foto G. Ozmec

žujemo vabi. Naenkrat kakih 50 m pred nami zarjove lev, kri nam zledeni v žilah. Kljub temu nadaljujemo pot, kakor da se ni nič zgodilo. Ob zori smo pri našem opazovališču, toda leva nikjer. Vseeno napetost narašča. Po kratkem počitku vsakdo izmed nas prevzame svojo puško; ne nosijo jih črnci, kakor sicer na pohodu. Ob 7. uri se sledilec Rjada ustavi, naredi nekaj požirkov vode in dvigne dva prsta, znak, da sta pred nami dva leva. V naslednjem hipu se iz naše skupine takoj ločijo nosač vode, voznik džipa in drugi sledilec ter nam sledijo v razdalji kakih 50 m. Pot nas vodi skozi savano z visoko travo. Vidljivost je izredno slaba. Tokrat si želim le eno — da sedaj ne naletimo na leva, kajti zagotovo bi ga prepozno opazili. No, kaj kmalu zapustimo savano in teren je dosti preglednejši. Počutim se že bolje. Danov pogled mi pove, da je tudi on mirnejši. Naši koraki so vedno bolj počasni, sledilec je sklonjen in že previdno čisti pot pred seboj. Vročina postaja neznosna. Znoj nas obliva in občutek imam, da ne samo zaradi pekočega sonca. Ura je osem. Steza nas zopet vodi v goščavo. In že obstoji črni Rjada, kakor da bi okamenel. Pred nami, vsega na 10 m, opazimo dva ogromna leva. Ležita. Dobro vidim enega izmed njiju, ki se z izredno gibčnostjo postavi na noge in se obrne proti nam. Odjekne strel iz Danove puške. Za prvim strelom drugi, tretji! Moj pogled je še vedno uperjen na leva, ki nam stojita nasproti. Živci mi popuščajo in že hočem streljati tudi jaz. Toda v tistem

hipu se kralj živali obrne, nekaj skokov in že mi izgine izpred oči. Danov lev, na katerega je streljal, pa se zvija v zadnjih krčih in se naposled umiri. Ogromen je. Vse se je zgodilo tako hitro, da je nemogoče obnoviti z besedami. Willy veselo čestita Danu, predvsem za prvi strel, ki je bil odločilen. Od radosti, razburjenja in ponosa se Danu razleze nasmeh čez ves obraz in odprejo se mu vsi »ventili« ...

Pred nami leži lev, za katerega smo prelili toliko znoja. Ogromen je. Dolg 3,10 m. Ima izredno lepo grivo, tehta pa okoli 280 kg. Willy trdi, da je to drugi največji lev, kar jih je kdaj videl. Ne verjamem mu, ker najbrž s takimi besedami postreže vsakemu lovcu, ki ustrelji leva. Kljub temu pa naše veselje ni nič manjše.

Sedaj je potrebno hitro ukrepati. Voznik se odpravi po džip. Porabil bo 3 ure, da se bo vrnil. Pričnemo s fotografiranjem, črnci pa z odiranjem. Čez dve uri bi bila namreč zaradi vročine koža neuporabna. Med vsem tem pa se pogovor nadaljuje. Vsakdo pove o svojih občutkih. Dan pravi, da se je odločil za drugega, ker se mu je zdel večji. Meni se pa zdi, da se je odločil le za bližnjega. Sicer pa sta bila oba ogromna. Še vedno se Dan ne more nagledati leva — bomare, kakor mu pravijo domačini. Natančno si ga ogleduje in otipava šape, grivo, brazgotino na glavi, rep itd. Pri tem so mu usta venomer raztegnjena v nasmeh. Končno se vzravna in reče resno: »Bil pa je še lepši, ko je bil živ...« Vmes poseže Willy in preusmeri pogovor.

Mogočni čekani merjasca bradavičarja. Značilna za svinjo in merjasca sta bradavičasta izrastka ob očeh

Ko prispe voznik s Toyoto, je že vse pripravljeno za odhod. Vožnja proti našemu taboru se mi zdi hitrejša. Nobeden izmed nas ne čuti utrujenosti ne žeje. Mislim, da smo se končno privadili tudi vročini.

Prihod v naš tabor je bil dokaj slavnosten. Črnci so pričeli peti »bomara-bomara« in s palicami tolči po avtomobilovi karoseriji. Dan je postal heroj in že so plesali okoli njega. Tudi tuš je bil že pripravljen in Adrienne je na svoj način izrazila spoštovanje uplenitelju kralja živali — bomare. Willy pa nas je poučil, da po običaju uspešen lov proslavimo naslednji dan.

Končno smo uživali hladno pivo. Pogovor pri mizi je pa zopet pričel Willy, ki se je obrnil k Danu: »Tvoj prvi strel je bil zares mojstrski!« To frazo je kasneje ponovil zelo pogosto. Med drugim pove, da je izredno vesel, ker je leva ustrelil na športen način, ne ob vabi. Ustreliti leva ob vabi je namreč za afriškega lovca nečastno.

Da preskrbimo meso za slavlje naslednjega dne, smo popoldne šli na lov. Okrog pete ure smo izsledili čirsko antilopo, veliko nekako kakor naš srnjak. Ta rastlinojdec ima debelo kožo, rjavkaste barve z belimi pikami. Dan tudi tokrat dokaže s strelom iz puške kalibra 8×68 S, da je mojster v streljanju. Willy je izredno zadovoljen z antilopinima rogovoma, ker sta visoka kar 34,5 cm; baje je rekord trofeje te vrste 36 cm.

Naslednji dan je bil prost, brez lova. Počivali bi ves dopoldan, če ne bi bil

praznik — bomara, praznik leva. Popoldne nas je obiskala skupina črncev, ki so plesali in peli do poznega večera. Ob spremljavi »glasbe« iz dveh praznih bencinskih rezervoarjev, po katerih so — namesto na svoje bobne — tolkli veseli domačini v nepopisnem ritmu. Rjada mi prinese čaj, pripravljen po njegovem receptu. Nemogoč okus, toda ne smem ga odkloniti. Naredim le en požirek in že imam solze v očeh. Kremžim se in zvijam, kakor da bi popil strup. Rjada pa neznansko uživa, ko me gleda.

Naslednje dni smo nadaljevali z lovom. Sedaj je naš lov dosti bolj sproščen. Ogromno živali vidimo. Večkrat tudi počivamo. Vročina pa se nadaljuje. Privadili smo se je in tudi hoja nam ne povzroča več tolikih težav. Imamo že 13 lepih trofejev, med njimi 3 bivole, katerih rogovi me najbolj navdušujejo.

Vsak dan nas obiskujejo črnci, ki prihajajo po zdravila za bolnike. Zdi se mi, da imajo aspirin za čudežno zdravilo, tako zelo povprašujejo po njem. Še malo, pa bi nam cvetela trgovina z zdravili, če bi jih prodajali. Antibiotiki neverjetno učinkujejo na črnce. V dveh dneh je bila velika gnojna in že smrdeča rana mladega črnca povsem zaceljena. Nekega črnca je pičila kača. Ozdravel je: na lastno pobudo je pil petrolej. Še večkrat sem se pozneje prepričal, kako odporen je črnski organizem in koliko hitreje učinkujejo antibiotiki na njihov organizem kakor na naš — pomehkuženih belcev.

Z zvrhano mero izredno bogatih in za-

nimivih vtisov smo zapustili lovski tabor Ouandjio in se odpravili v drugi tabor, kjer je več vodnih površin in kjer nam je bil cilj eland antilopa. To je tabor N'Gussenord. Šele po tridnevnem zasledovanju smo jo izsledili. Zagledali smo jo na kakih 160 m. Toda zdi se, da na našem lovu vsaka krogla kar sama poišče pravi cilj. Eland antilopa, zadeta v prsni koš, se je zgrudila v ognju. Žival je bila težka okoli 800 kg, rogovi pa visoki nad meter. Zopet izreden primerek!

Pri zasledovanju eland antilop nas je spravljal ob živce ptič »iskalec medu«. Takoj, ko nas je opazil, je pričel grozno čivkati. Na ta način je nehoti opozarjal tudi eland antilopa na nevarnost. Šele, ko smo našega nosača poslali v drugo smer, da je speljal ptiča stran, smo lahko mirno nadaljevali z lovom. Črnci pravijo, da ta ptič človeka lahko pripelje do medu, če mu sledi.

Gorje pa tistemu, ki najde med in ga potem nekaj ne odstopi temu ptiču kot nagrado za njegov trud! Takega pohlepneža naslednjič zapelje naravnost na strupeno kačo ali v krokodilovo žrelo.

Prišel je zadnji dan safarija na vroči celini, v Afriki. Pospravili smo opremo v džip in že se vozimo po prašni afriški stezi na dolgo pot nazaj proti Bangui, kjer je bila naša prva in končna postaja.

Čirska antilopa

Od tu sva z Danom odletela prek Douala v Kamerunu v Pariz. Ko pristanemo v Parizu, nas pozdravi snežni metež. Dan se obrne k meni z nasmehom na obrazu: »To je končno sedaj tisto, kar si si tako zelo želel v Afriki — loviti divje prašiče v snegu...«

Dvojni jubilej LD Rakek

V letu 1981 je minilo 35 let od ustanovitve Lovske družine Rakek in 60 let od ustanovitve Lovskega kluba Srnjak. Dvojni jubilej organiziranega slovenskega lovstva na Rakeku so slovesno obeležili s proslavo 14. junija 1981 v kulturnem domu na Rakeku in z otvoritvijo lovske razstave.

Predsednik LD je v pozdravnem govoru orisal prehojeno pot lovske družine. Zelo spodbudno in pohvalno o delovanju LD Rakek je nato govoril član predsedstva Lovske zveze Slovenije in notranjski rojak Rado Pehaček. Poleg njega sta bila v delegaciji Lovske zveze Slovenije še Tone Klančar in Blaž Krže. Navzoči so bili tudi predstavniki občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Množična udeležba krajanov je pa potrdila, da lovska družina predstavlja močan utrip v družbenopolitičnem življenju krajevne skupnosti.

Lovski klub Srnjak sta v avgustu 1921 ustanovila Ludvik Demšar — lastnik mesnice, in Stane Likar, uradnik Ljubljanske železniške direkcije. Oba rojaka z Rakeka. Na ustanovnem sestanku je bilo še sedem vaščanov, ki so tudi postali člani kluba. Lovišče je tedaj merilo 2490 ha. Glavna divjad je bila srnjad in zajec. Jelenjadi, ki je sedaj poleg srnjadi najštevilnejša, takrat ni bilo. Značilno za Lovski klub Srnjak je, da je bilo v njem včlanjenih precej kmetov in delavcev.

Lov so izvajali na zalaz, s čakanjem in z brakadami. Pri tem je veljalo pravilo kluba, da je srnjad na čakanju in zalazu dovoljeno streljati le s kroglo. (Po lovskem zakonu je bilo namreč tedaj dovoljeno streljati srnjad, neoziraje se na način lova, tudi s šibrami.) S šibrami so dovolili streljati srnjad le na brakadah.

O ustanovitvi in delovanju kluba je ohranjenih nekaj dokumentov in fotografij. Kot

Rado Pehaček, član predsedstva LZS, govori na proslavi

rojstni dan Lovske družine Rakek je v Kroniki zabeležen datum 20. 9. 1946. Malokatera lovska družina ima tako sistematično in časovno natančno urejeno kroniko kakor prav LD Rakek. Podatke je zbral in kroniko v celoti uredil dolgoletni tajnik LD Janez Steržaj. Lovska družina Rakek je bila ustanovljena na osnovi Začasnega zakona o lovu, ki ga je sprejel Prezidijski SNOS 23. julija 1946. Ustanovni člani LD so bili Nikola Rajčević, Davorin Kogej st., Anton Demšar,

Ludvik Demšar in Ivan Štruceljelj. Rajčević in Kogej sta sodelovala tudi pri organiziranju lovstva na celotnem Notranjskem, prvi kot član okrajnega lovskega sveta, drugi kot tajnik tega sveta.

V prvih povojnih letih je bilo lovsko življenje na območju Rakeka približno takšno kakor drugod po Sloveniji. Pomembnejša mejnika v organiziranosti LD in skrbi za divjad sta šele leti 1953 in 1961. Hitrejši takratni razvoj LD je pripisati zlasti dvema njenima priza-

devnima predsednikoma Nikoli Rajčeviću in Tonetu Jernejčiču.

LD Rakek z 72 člani je sedaj po številu članstva najmočnejša LD v Zvezi lovskih družin Notranjske oz. v Notranjskem lovskogojitvenem območju.

S prihodki od lovskega veselja, ki so postale tradicionalne, s prostovoljnimi prispevki članstva si je LD zgradila 4 lovske kočice. Pobratenje LD Rakek z LD Slovenske Konjice in prirejanje lovov s sosednjimi lovske družinami dokazujeta njeno odprtost.

Lovska družina Rakek sodeluje tudi pri vseh manifestacijah v krajevni skupnosti.

Med prvimi je došla tudi smisel območnega gospodarjenja z divjadjo. To je dokazala tudi jubilejna lovska razstava, ki jo je mnogo obiskovalcev zelo ugodno ocenilo. Naj omenim še delavnost članstva izven lovske družine, saj je samo v letu 1981 pripravilo in izvedlo kar tri predavanja o lovu za širšo javnost.

Presenetljivo velik obisk razstave o gospodarjenju v LD Rakek je ponoven dokaz organiziranosti in požrtvovalnosti njenega članstva. Razstava ni imela namena prikazovati vrhunskih lovske trofeje, temveč predstaviti nenehno skrb

Lovski prapori na proslavi 35-letnice LD Rakek

Foto B. Krže

LD Rakek za našo naravo, za zdravo okolje in za njun sestavni del — divjad.

D. K.

LD Kranjska gora je slavila delovno zmago

Iz Srednjega vrha, vasice na sončnem pobočju Karavank nad Martuljkom, se vije ozka dolina, po kateri teče potok Jerman, in se končuje tik pod Trupejevim poldnem v Karavankah. Zadnji del te dolinice imenujemo Železnica. Zakaj je dobila tako ime, nihče ne ve. Obe pobočji te ozke doline sta deloma goli oz. se iz njih dvigajo posamezni skalnati grebeni. To je svet gamsov, kjer so se do nedavna pasli gamsji tropi in kamor so se umaknili stari kozli, ki so trop zapustili. Kdor se je povzpел na katerikoli vrh, je ob lepem vremenu poleg opazovanja gamsov lahko užival čudovit razgled na Julijce, od Martuljkove skupine do Mangarta in Ponc, pa na druge vrhove tja do Velikega Kleka.

Nepozabni in edinstveni so vtisi z jesenskih lovov na gamse, ko se macesni pozlatijo in se nad popolno tišino razpenja jasno, modro nebo. Prav tako so nepozabni vtisi z lovov na ruševca.

V tem predelu, tik nad dolino na ravnici, so si kranjskogorski lovci izbrali prostor za novo lovsko kočo. Vzrokov za tako odločitev je bilo več, med najpomembnejšimi je gotovo okoliščina, da se v visokogorskem svetu vreme lahko zelo hitro spremeni in postane človeku nevarno. Tedaj je kočica lovca zavetje in rešitev.

Že od nekdaj so izvajali lov na divjega petelina in ruševca iz primerno oddaljene lovske kočice. Ker so rastišča ruševcev na vseh okoliških vrhovih, bo lovsko kočica v tem predelu za lov in opazovanje zelo koristna. Pa tudi sicer, kaj je lepšega, če ima lovec možnost, da se umakne v svet tišine in se prepusti nemotenemu razmišljanju. Saj vsakodnevni vrvež danes ne prizanaša niti ljudem na deželi! Take in podobne pobude so se spremenile v sklep občnega zbora in že leta 1979 so začeli s prostovoljnimi,

V letu 1981 je LD Kranjska gora odprla lovsko kočico »Železnico«. Na sliki: (spredaj tretji z leve) predsednik LD Rudi Kravanja bere referat, ob njem pa ustanovni člani LD

brezplačnim delom. Treba je bilo posekati les, ga prepekljati na žago, ga obdelati v nosilno in strešno ogrodje, treba je bilo naklati skodle, zabetonirati temelje in kočico postaviti. Vse gradivo so s traktorji zvozili iz doline v višino 1600 m in ga nazadnje še precej daleč znosili na ramenih. Člani LD so za postavitev kočice prispevali na stotine ur dela. V oktobru 1981 je bila kočica izgotovljena.

Ob otvoritvi je ustanovni član in dolgoletni predsednik LD Kranjska gora Andrej Tarman

oral nastanek in delo te lovske družine. Poudaril je, da je to že tretja lovsko kočica, ki jo je naredila LD Kranjska gora ter da so bili člani LD vseskozi delavni. Družino so pestile tudi velike težave, saj so se v lovišču pojavile hude nalezljive bolezni: gamsja slepota, gamsja garjavost, virusna pljučnica in steklina. V mnogih primerih so bili neemočni proti tem naravnim katastrofam, ki so zahtevale tudi velik »davek«. LD Kranjska gora uspešno sodeluje z lovci Zavoda za gojitev div-

jadi Triglav, z lovci Koroške in s sosednjo lovsko družino.

Za njim je povzel besedo sedanjemu predsedniku LD Rudi Hlebanja. Opisal je stanje v lovišču in omenil, da se gamsji rod zopet obnavlja in da je stalež druge divjadi zadovoljiv. Sodelovanje z graničarji je ocenil za zelo uspešno.

Omenil je še druge lovske akcije, npr. izdelavo številnih gorskih stez, brez katerih visokogorski lov ni mogoč. Izvedli so več očiščevalnih akcij v lovišču. Naselili so tudi svizce, ki so se obdržali.

Urejena in s senom založena so številna krmišča, kar bistveno omili trde, visokogorske razmere za obstoj divjadi. Na področju lovišča je več gorskih kmetov, ki so začeli obnavljati pašnike; tudi pri tem LD deluje skladno s skupnimi interesi.

Predsednik LD je ob tej priložnosti izročil izkaznico častnega člana LD Kranjska gora članu predsedstva ZKJ Stanetu Dolancu.

V imenu Zveze lovskih družin Gorenjske je udeležence pozdravil Miloš Kelih, ki je opisal prispevek LD Kranjska gora pri razvijanju novih odnosov v lovstvu in pri preprečevanju širjenja bolezni med divjadjo.

Lovska kočica »Železnica«

Foto J. H.

V znak priznanja za dosedanje delo in uspehe je Ivan Cvar, podpredsednik skupščine LZS, izročil LD Kranjska gora plaketo, ki ji jo je podelila Zveza lovskih družin Gorenjske. Prisotne so pozdravili tudi predstavniki Skupščine občine Jesenice, graničarjev, Zavoda za gojitev divjadi Triglav in sosedne LD Dovje.

Kočo je slovesno odprl najstarejši in ustanovni član LD, 81-letni Karlo Okretič. Kljub slabemu vremenu se je prireditev nadaljevala v prijateljskem srečanju.

J. H.

Drugi skupni lov hrvatskih in slovenskih lovcev

Drugi skupni lov (na divje prašiče) v počastitev dneva republike so 29. novembra 1981 izvedle: lovski družini Čatež ob Savi in Mokrice iz SR Slovenije ter Lovačko društvo Srna-Samobor iz SR Hrvatske.

Lov je bil na skrajnem vzhodnem gorjansko-žumberškem področju, v trikotu med Bregano, Stojdrago in Čatežem ob Savi. Vsaka izmed treh lovskih organizacij je pričela s pogonom v svojem lovišču istočasno in vsi pogoni so bili usmerjeni proti stičišču mej vseh treh njihovih lovišč.

Tromeja je pri tako imenovanem Vlaškem križu. Tu je bil po lovu pozdrav lovini in zbor vseh udeležencev. V vrsti pred zborom lovcev so ležali štirje divji prašiči, lisica in divja mačka. Po pozdravu lovini in zboru udeležencev so na tem mestu tudi lovsko krstili štiri udeležence lova za njihov prvi lovski blagor.

Med drugim so vsi udeleženci lova potrdili prvotni sklep, da bodo na ta praznični dan tudi 1982. leta, kakor v vseh nadaljnjih letih, hrvatski in slovenski lovci izvedli skupni lov, z namenom, da se lovci z obeh strani republiške meje spoznavajo med seboj in tako po svoje prispevajo tudi k utrjevanju bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Skupni lov slovenskih in hrvatskih lovcev v tem obmejnem predelu mora postati tradicionalen!

V. J.

Pavle Bojc — šestdesetletnik

O njem bi lahko pisal pod naslovom »Od Travnogore do Ognjene zemlje pa do Kordiljer«. Preprosto bi bilo in v sedanjem času, ko postaja svet iz dneva v dan manjši, tudi ne preveč zamudno in naporno. Ker pa je vmes še mnogo, mnogo takšnega, kar se dogodi le enkrat in samo nekje, moram začeti drugače. Na dolgi poti je na primer tudi Jelenov žleb, kjer se je nekoč znašel komaj dvajsetletni okrožni sekretar komunistične mladine v predhodnici pred kolono slovenskih brigad oči v oči s fašističnim bataljonom divizije Maceratta; v kočevsko-ribniške gozdove so nosili slovenskim borcem smrt, a so je našli dovolj samo zase. Potem so tudi leta vztrajnega dela v republiškem sekretariatu za notranje zadeve, razburljivi trenutki v diplomatskih salonih Buenos Airesa ali Caracasa. Sicer pa, ali je sploh polnih šestdeset let življenja? Lahko bi rekel, da za eno samo človeško življenje skoraj preveč. A jubilarant je iz rodu, kakršen je znal ustvarjati zgodovino, pa doživeti manj ali več v bistvu niti kaj dosti ne spremeni.

Iz Nemške vasi pri Ribnici, kjer se je Pavle Bojc 10. 11. 1921 rodil, je s seboj v življenje ponesel dosti, kar mu je že iz otroških let usmerilo pot v življenje, kar ga je oblikovalo po svoje, da je pač takšen, kakršen mora biti. Morda so tudi svoje prispevali odmevi jelenjega roka, ki so ga vznemirjali v dolini, mogoče lovska kri, ki se je pretakala po žilah strica Karola Hribarja, ali pa vedro razpoloženje lovske bratovščine iz Grosuplja, kamor je mladenič kdaj zašel. Še čudno, da ga ni premotilo, kar se je oglašalo tistih noči iz divjine...

Že na pomlad je bilo, ko smo se stiskali k ognju v zasneženih bregovih Plešivice med Bosansko krajino in Liko. Vse

Pavle Bojc

dneve so nad nami preletavala letala in so pod nami rjovelj nemški tanki. Ob mraku pa so okrog nas zavijali sestradani volkovi. Tovariš Stjenka-Pavle Bojc pa je na glas razmišljal. »Živimo noč in dan v gozdovih,« je modroval »živimo med divjadjo in z njo. Pa vendar partizanska puška res samo kdaj v sili poseže v ta čudoviti živalski svet okrog nas.«

Je bilo morda škoda vsakega naboja? Je bila skrb, da ne bi partizanski strel izdal naših poti? Ali pa morda občutek, da smo tudi mi preganjani kot divjad, da smo pravzaprav oboji v stiski, in da je solidarnost med nami najbolj na mestu?

Sicer pa, saj lahko ostanejo kakšna vprašanja kdaj tudi brez odgovora...

Vsi, ki ga poznamo, pa vemo: prehodil je nešteto lovskih steza, od ribniških hribov, Julijcev in Karavank do argentinskih pamp, do Ognjene zemlje in v višine Kordiljer. Za gamsi in jeleni je hodil, pa za noji, antilopami in gvanaki. Še bolj pa je varoval divjad, zlasti v lovišču svoje Lovske družine Vič. Vedel je dobro, da so gozdovi postali naši in da je samo naša tudi divjad v njih. Ker pa seveda ostajajo vse pravice brez dolžnosti samo prazne besede, je bil in je vedno, kjer je bilo in je treba storiti vse, da bi bili naši gozdovi polni, da bi nam bila naša divjad zares v veselje in ponos, stalno v prvih vrstah.

Če mu danes, ko je naš vojni in lovski tovariš Bojc, nosilec partizanske spomenice 1941, nekdanji tajnik Lovske zveze

Slovenije, sedanji starešina Lovske družine Vič, sedanji predsednik Kinološke zveze Slovenije (več ne bom naštevval), dopolnil 60 bogatih let življenja, ob čestitkah in prijateljskih željah za zdravje in dosti uspehov ponovim misel, ki se mu je, kot takrat v zasneženi Plešivici, utrnula tudi štiri tisoč metrov visoko v Kordiljerah. Kakor so takrat v noči med vojno zavijali volkovi, se je podnevi v miru med skalovjem besno oglašala vznemirjena puma. »Naj le živi,« je še enkrat presodil Stjenka, »lepo je, dokler je na našem planetu za življenje vseh še dovolj prostora!«

Mitja Vošnjak

Rudi Bregar je praznoval svojo 60-letnico 17. 4. 1981. Rojen je bil v Trbovljah, kjer se je tudi izučil v trgovski stroki. To pri trgovcu Dragu Radeju, ki je bil tedaj zakupnik lovišča Kum. Radej je s seboj na lov jemal tudi Rudija, ki se je na ta način že v zgodnji mladosti seznanil z lovom in zeleno bratovščino.

Po vojni se je najprej zaposlil kot trgovski pomočnik, kmalu zatem pa na delovnem mestu v Strojni tovarni v Trbovljah, kjer je leta 1981 dočkal upokojitev.

Organiziran lovec je postal kmalu po osvoboditvi, kot član LD Trbovlje. Leta 1954 pa je postal član LD Dobovec, kjer vseskozi prizadevno deluje. Član uprav. odbora je bil 18 let (1955—65 in 1968 do 1975), medtem 3 leta član odbora za gradnjo lovske kočice in 5 let upravnik zgrajene lovske kočice (1966—71). Disci-

Rudi Bregar

plinsko sodišče LD je vodil kot njegov predsednik 4 leta (1976—80). Sedaj deluje v LD kot član komisije za strelstvo, SLO in DS.

Glas o Rudijevi aktivnosti pa je segel tudi izven domače LD in njenega lovišča. Izvolili so ga v upravni odbor Lovske zveze Zasavje-Trbovlje. V njem je deloval kot blagajnik v mandatni dobi 1965/66, ki je takrat trajala eno leto.

Ob tem njegovem življenjskem jubileju mu čestitamo sicer nekoliko pozno, vendar zato nič manj iskreno, da bi bil še veliko let zdrav in zadovoljen. Hkrati se mu zahvaljujemo za požrtvovalno delo v lovstvu na našem območju.

Člani LD Dobovec — L. T.

Plan kinoloških prireditev za leto 1982

Plan kinoloških prireditev za leto 1982 objavljamo z namenom, da se ga lahko poslužijo vodniki in lastniki lovskih psov posameznih območij. Dopolnitve plana in morebitne spremembe bodo tudi objavljene v glasilu Lovec. Plan objavljamo zlasti zaradi pregleda prireditev, na katere se je potrebno prijaviti.

Na osnovi tega programa bodo na zborih sodnikov in sodniških pripravnikov razporedili sodnike za posamezne prireditve in imena sodnikov ter njihove naslove poslali vsem prirediteljem (lovskim kinološkim društvom).

Prireditelj je dolžan vsaj 7 dni pred prireditvijo pisмено povabiti razporejenega kinološkega sodnika. V primeru, če se razporejeni sodnik prireditve ne more udeležiti, je le-ta sam dolžan dobiti drugega sodnika, ki ga bo na

prireditvi nadomeščal. Za naknadno prijavljene prireditve določi sodnike strokovni koordinacijski svet, samostojno ali na predlog prireditelja.

Prireditelj (lovsko kinološko društvo) je dolžan vsako tekmo, preizkušnjo, telesno ocenjevanje ipd. prijaviti vsaj 30 dni pred prireditvijo področni veterinarski inšpekciji, pri kateri naj se tudi seznanijo z zahtevami veterinarske službe, še posebno zastran stekline. Obvestilo o zahtevah veterinarske službe je objavljeno v Lovcu, št. 7/81, na 247. strani.

Na vse prireditve lastniki oz. vodniki obvezno prinesejo rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini za leto 1982.

LKD Celje

29. 5. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem pri lovskem domu na Rinki, s pričetkom ob 8. uri.

25. 9. — Republiška tekma jamarjev v umetnem rovu z izvlačanjem. Zbor pri lovskem domu na Rinki ob 8. uri. Prijave sprejema LKD Celje.

9. 10. — PNZ jamarjev v rovu. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu na Rinki.

16. 10. — PNZ jamarjev za discipline na planem. Zbor ob 8. uri pred gostilno Lavrič v Teharjih.

23. 10. — Lokalna tekma psov po krvnem sledu, združena s predavanjem o delu psa na krvnem sledu. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu na Rinki. Prijave sprejema LKD Celje.

30. 10. — Lokalna tekma psov na krvnem sledu, združena s predavanjem o delu na krvnem sledu. Zbor ob 8. uri v gostilni »Štajerska klet« v Pristavi pri Vojniku. Prijave sprejema LKD Celje.

6. 11. — PNZ šarivcev v lovišču LD Braslovče v Podčetrtku. Zbor ob 8. uri, kraj bomo prijavljenim vodnikom sporočili naknadno.

13. 11. — PNZ brak-jazbečarjev v Rog. Slatini. Zbor ob 8. uri v restavraciji »Pri treh ribnikih«.

20. 11. — PNZ goničev v Šmarju pri Jelšah. Zbor ob 8. uri pri Veterinarski postaji v Šmarju pri Jelšah.

Vodniki psov morajo udeležbo na jesenskih prireditvah

pisмено prijaviti vsaj 7 dni pred vsako prireditvijo na LKD Celje, Tomšičev trg 12, Celje, ali po telefonu 24 956.

LKD Cerknica

29. 5. — Telesno ocenjevanje lovskih psov: brak-jazbečarjev, goničev in krvosledcev. Zbor ob 8. uri pred TOZD GG Cerknica.

22. 8. — Lokalna tekma lovskih psov vseh pasem po krvnem sledu in PNZ barvarjev v lovišču Grahovo na Slivnici, pričetek ob 8. uri. Prijave poslati na LKD Cerknica.

9. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Novi vasi na Blokah.

LKD Črnomelj

10. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov: goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev.

22. 5. — Republiška tekma jamarjev v rovu z izvlačanjem in PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LOKA na Bistrici.

11. 9. — Republiška tekma psov jamarjev v vodnem delu in na krvnem sledu. Zbor ob 8. uri v vasi Kvasica.

Prijave za obe republiški prireditvi sprejema LKD Črnomelj.

17. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred gasilskim domom v Črnomlju.

LKD Ilirska Bistrica

8. 5. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem.

11. 9. — PNZ šarivcev in ptičarjev.

23. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev.

Zbor vodnikov s psi za vse prireditve je ob 8. uri v gostilni Koseze v Kosezah.

LKD Gorenjske

18. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem in še posebej retrieverjev. Zbor ob 8. uri na prostoru Gorenjskega sejma v Kranju.

18. 9. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Stol in v lovišču LD Selca. Zbor za gornjesavsko in bohinjsko področje ob 8. uri na Rodinah pri gostilni Mežek. Za škof-

jeloško področje pa ob 8. uri pri spomeniku v Dražgošah.

9. 10. — Lokalna tekma psov po krvnem sledu in PNZ barvarjev v lovišču LD Trzič. Zbor ob 8. uri pred gostilno Krvin v Trziču.

16. 10. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri na Polici pri Kranju, ob umetnem rovu.

23. 10. — Republiška uporabnostna tekma brak-jazbečarjev v loviščih LD Begunjščica in LD Stol. Zbor ob 8. uri pred gostilno Ovsenik v Begunjah. Prijave na LKD Gorenjske, ali tajniku Stanetu Hriberniku, Puštal 82, Škofja Loka.

LKD Gorica

24. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred združenim domom v Šempasu.

23. 5. — Kinološki dan Primorske s posebno razstavo lovskih psov, s srečanjem vseh kinoloških referentov LD, vodnikov in zrediteljev. Zbor ob 8. uri na travniku ob športnem parku v Novi Gorici pri Elektrogospodarski šoli.

25. 9. — Republiška tekma jamarjev v rovu z izvlačanjem. Zbor ob 8. uri pred hotelom Planika v Ajdovščini. Prijave sprejema LKD Gorica.

23. 10. — PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Stegovce v Vrtojbi.

23. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Zemonu pri Vipavi, restavracija Lipa.

30. 10. — PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri na trgu v Biljah.

30. 10. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred hotelom Planika v Ajdovščini.

13. 11. — Lokalna tekma lovskih psov po krvnem sledu in v prinašanju na planem in iz vode. Zbor ob 8. uri pred hotelom Soča v Mostu na Soči. Prijave sprejema LKD Gorica.

LKD Idrija

22. 5. — Telesno ocenjevanje lovskih psov: goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri skladišču lesa v Tomšičevi ulici v Idriji.

18. 9. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na trgu v Cerknem.

23. 10. — Republiška uporab-

V FEBRUARJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni zabranila vse leto.

11. II. vzide ob 7.11 in zaide ob 17.22
26. II. vzide ob 6.48 in zaide ob 17.44

= 1. II., = 8. II., = 15. II., = 23. II.

nostna tekma goničev. Zbor ob 8. uri na trgu v Cerknem. Prijave sprejema tajnik LKD Boris Kržišnik, Srebrničeva 26, Idrija.

LKD Krško

17. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov: jamarjev, goničev, brak-jazbečarjev, šarivcev in ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Škofljancu v Bregeh.
 24. 4. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri Alfonzu Vahčiču v Cerkljah. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Škofljancu v Bregeh.
 9. 10. — PNZ šarivcev v lovišču LD Artiče. Zbor ob 8. uri na žel. postaji v Libni.
 16. 10. — B in C tekmi ptičarjev v lovišču LD Krško. Zbor ob 8. uri na stadionu M. Gubca v Krškem.
 23. 10. — Republiška tekma jamarjev v delu na planem s prinašanjem male divjadi. Zbor ob 8. uri pri Vahčiču v Cerkljah.
 13. 11. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na žel. postaji v Krškem.
 Vodniki so dolžni prijaviti udeležbo na vsaki prireditvi — razen na telesnem ocenjevanju psov — vsaj 7 dni pred prireditvijo na LKD Krško.

LKD Koper

10. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pri Slavčku (šoferski dom) v Kopru.
 11. 4. — PNZ — A ptičarjev. Zbor ob 7. uri v Bertokih.
 25. 9. — PNZ psov jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Trije lovci, Šmarje pri Kopru.

9. 10. — C tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred zadržnim domom v Bertokih.
 30. 10. — PNZ goničev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Trije lovci, Šmarje pri Kopru.
 13. 11. — Republiška tekma psov po krvnem sledu. Zbor ob 8. uri pred gostilno Pri Slavku v Črnem kalu. Prijave sprejema LKD Koper.
 Za C tekmo ptičarjev in republiško tekmo po krvnem sledu morajo vodniki prijaviti udeležbo vsaj 10 dni pred prireditvijo na LKD Koper.

LKD Kočevje

22. 5. — Interna tekma psov po krvnem sledu za vodnike gojitvenega lovišča Medved. Zbor ob 7. uri pri lovski hiši Trnovec.
 5. 6. — Telesno ocenjevanje lovskih psov (razen ptičarjev in šarivcev). Zbor ob 8. uri pri gostilni Cene v Ribnici.
 12. 6. — Republiški zrejni pregled goničev, brak-jazbečarjev in barvarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Cene v Ribnici.
 4. 9. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Mali Slevici pri Velikih Laščah.
 4. 9. — PNZ psov jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Majolka v Sodražici.
 18. 9. — Lokalna tekma psov po krvnem sledu in PNZ barvarjev. Zbor ob 8. uri v Stari cerkvi pri gostilni Trček.

LKD Ljubljana

4. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred Halo Tivoli v Ljubljani.

24. 4. — PNZ — A ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Obvezna prijava do 16. 4. na LKD Ljubljana.
 4. 9. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri Ornitološkem zavodu (hipodrom Stožice). Obvezna prijava do 27. 8. na LKD Ljubljana.
 2. 10. — Poljska C tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Obvezna prijava do 24. 9. na LKD Ljubljana.
 3. 10. — Lokalna tekma ptičarjev in šarivcev v prinašanju. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru. Obvezna prijava do 24. 9. na LKD Ljubljana.
 23. 10. — PNZ španjelov. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Obvezna prijava do 15. 10. na LKD Ljubljana.
 23. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v kraju, ki bo prijavljenim sporočen naknadno. Prijave do 15. 10. na LKD Ljubljana.
 30. 10. — Tekma prepeličarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru naknadno. Prijave do 15. 10. na LKD Ljubljana.
 6. 11. — Republiška tekma psov po krvnem sledu — »Pleničarjev memorial«. Zborno mesto bo prijavljenim sporočeno naknadno. Prijave s kavcijo 200 din najkasneje do 28. 10. poslati na LKD Ljubljana.

LKD Maribor

10. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v Kamnici.

17. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem, razen ptičarjev, koroške regije. Zbor ob 8. uri pri Kogelniku, Podklanc 11, Dravograd.
 24. 4. — PNZ — A ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Polskavi.
 2. 10. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Staršah.
 2. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev koroške regije. Zbor ob 8. uri pri Kogelniku, Podklanc 11, Dravograd.
 9. 10. — Jesenska preizkušnja ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Račah.
 9. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Oplotnici.
 16. 10. — PNZ šarivcev koroške regije. Zbor ob 8. uri pri Kogelniku, Podklanc 11, Dravograd.
 16. 10. — Republiška tekma lovskih psov po krvnem sledu in PNZ barvarjev. Zbor ob 8. uri pri gostišču Sernec v Šmartnem na Pohorju. Prijave sprejema LKD Maribor.
 23. 10. — PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Malečniku.
 23. 10. — PNZ jamarjev za koroško regijo. Zbor ob 8. uri pri Kogelniku, Podklanc 11, Dravograd.

LKD Postojna

12. 6. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v Lipici pri Sežani.
 16. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Erazem — Belsko.

23. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Stari grad v Senožečah.

LKD Pomurje

20. 3. — Telesno ocenjevanje ptičarjev, šarivcev in jamarjev. Zbor ob 8. uri pri domu LD Radenci — »Jež«.

10. 4. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri v Nemčevcih.

17. 4. — PNZ — A ptičarjev. Zborna mesto in čas bosta določena naknadno.

25. 9. — Zvezna tekma v vodnem delu. Razpis s pogoji bo objavljen v Lovcu naknadno.

25. 9. Republiški vzrejni pregled ptičarjev v Ljutomeru. Zbor ob 8. uri pred gostilno Pavličič v Pristavi pri Ljutomeru.

16. 10. — Poljska C in D tekma ptičarjev. Kraj in čas bosta določena naknadno.

LKD Savinjska dolina — Žalec

10. 4. — Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred hotelom »Prebold« v Preboldu.

25. 9. — PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred hotelom »Prebold« v Preboldu. Prijave poslati LKD (ZLD) Žalec do 20. 9. 1982.

9. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred hotelom »Prebold« v Preboldu. Prijave poslati LKD (ZLD) Žalec do 4. 10. 1982.

LKD Ptuj

10. 4. — Telesno ocenjevanje ptičarjev in šarivcev. Zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj, Potrčeva ulica v Ptuj.

17. 4. — A in B preizkušnja oz. tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri domu ZLD Ptuj.

9. 10. — D tekma ptičarjev in PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pri domu ZLD Ptuj.

23. 10. — Zvezna poljska tekma ptičarjev — memorial Bogdana Sežuna. Razpis bo naknadno objavljen v Lovcu.

LKD Trbovlje

5. 6. — Telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na dvorišču gostišča Rudar v Trbovljah.

2. 10. — PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Dole pri Litiji.

Zavod za gojitev divjadi Triglav

20. 10. — Interna tekma po krvnem sledu za pse lovcev Zavoda.

Zrejni pregledi lovskih psov

12. 6. — Republiški zrejni pregled goničev, brak-jazbečarjev in barvarjev. Zbor ob 8. uri pred Halo Tivoli v Ljubljani.

5. 9. — Republiški zrejni pregled brak-jazbečarjev in barvarjev. Zbor ob 8. uri pred Halo Tivoli v Ljubljani.

12. 9. — Republiški zrejni pregled goničev vseh pasem. Zbor ob 8. uri na prostoru Gorenjskega sejma v Kranju.

19. 9. — Republiški zrejni pregled jamarjev vseh pasem štajerske regije. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Staršah pri Mariboru.

19. 9. — Republiški zrejni pregled jamarjev vseh pasem ljubljanske, gorenjske in primorske regije. Zbor ob 8. uri pred Halo Tivoli v Ljubljani.

25. 9. — Republiški zrejni pregled ptičarjev vseh pasem v Ljutomeru. Zbor ob 8. uri pred gostilno Pavličič v Pristavi pri Ljutomeru.

24. 10. zrejni pregled španjelov v Mariboru. Zbor ob 8. uri v Kamnici pri Mariboru.

30. 10. — Zrejni pregled španjelov v Ljubljani. Zbor ob 8. uri pred Halo Tivoli v Ljubljani.

Za dodatna pojasnila se obračajte na naslednje predstavnike zrejnih komisij in LKD:

za goniče: Stane Hribnik, Puštal 82, 64220 Škofja Loka;

za brak-jazbečarje: Tine Hafner, Srednje Bitnje 46, 64209 Žabnica;

za jamarje: Andrej Tollazzi, Loka 12, 61370 Logatec;

za ptičarje: (LKD Pomurje) — Vojko Pirher, Lukavci 26, 69242 Križevci;

za španjele: Ljuban Zadnik, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Predvidena legla

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 5. 1. Rejec Franc Lešnjak, Gotna vas 83, Novo mesto.

Posavski goniči (JRGP):

Leglo 29. 1. Rejec Ciril Brandšteter, Laze pri Litiji 7.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 19. 1. Rejec Bogdan Černigoj, Sp. Idrija 162, Sp. Idrija.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 1. 2. Rejec Franc Rudolf, Črni vrh nad Idrijo 19.

Leglo 31. 1. Rejec Edvard Želko, Rodnik 30, Kozina. Leglo 29. 12. Rejec Stanislav Grošelj, Spodnja Idrija 53.

Leglo 22. 1. Rejec Anton Indihar, Rašica n. h., Vel. Lašče. Leglo 11. 1. Rejec Vinko Prele, Famle 3, Vremški Britof.

Leglo 29. 12. Rejec Anton Brodnik, Kompolje 37, Videm-Dobrepolje.

Leglo 2. 1. Rejka Ančka Udovič, Urec 115, Rakek.

Leglo 3. 1. Rejec Bruno Mrak, V. Mohoriča 13, Idrija.

Leglo 3. 1. Rejec Jože Sevšek, Pot za stan 15, Dragomer, Brezovica.

Hanovrski barvarji (JRHB):

Leglo 31. 12. in 8. 1. Rejec Roman Kikl, Visole 2. Slov. Bistrica.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 3. 1. Rejec Darko Čermelj, Dolga Poljana 42, Vipava.

Leglo 26. 1. Rejec Milan Kranjc, Ferkova 2, Maribor.

Leglo 10. 2. Rejec Pavel Cvitko, Ul. talcev 12, Kostanjevica na Krki.

Leglo 23. 1. Rejec Franc Štirn, Vodice 81 pri Ljubljani.

Leglo 14. 1. Rejec Tonček Čokelc, Škofije 3 a, Pristava pri Mislinji.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 24. 1. Rejec Bernard Stanovnik, Horjul 147, Horjul. Leglo 5. 1. Rejec Vili Srež, Zajelše n. h., Dole pri Litiji.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 27. 1. Rejec Janko Hreščak, Vegova 4, Koper.

Leglo 23. 1. Rejec Vili Rener, Gradišče 40, Vipava.

Leglo 3. 2. Rejec Mirko Ivanuš, M. Rodne 20, Rog. Slatina.

Leglo 17. 1. Rejec Ivan Geč, Loče 5, Dobova.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 7. 3. Rejec Drago Jazbec, Letence 19, Golnik.

Irski setri (JRIs):

Leglo 6. 2. Rejka Neža Šepec, Gortanova 16, Ljubljana.

Zlati prinašavci-retriverji (JRGR):

Leglo 14. 1. Rejka Ljuba Vester, Bistrica 168, Tržič.

Kinološka zveza Slovenije

Popravek

V članku Mednarodna tekma po krvnem sledu na Kočevskem, objavljenem v Lovcu št. 12/81, na 422. strani, sem nepravilno napisal, da je Capi Blegoški, bavarec, JRbB 60017, dosegel 100 točk in III. a oceno.

Pravilno pa je, da je dosegel 118 točk in II. b oceno.

Za neljubo pomoto se Janezu Pernatu opravičujem.

Jože Vester

Literatura

»Priručnik za ocenjevanje lovaških trofeja«

Ob praznovanju 100-letnice organiziranega hrvatskega lovstva v letu 1981 je Lovska zveza Hrvatske tudi izdala Priručnik za ocenjevanje lovskih trofej, katerega avtor je ing. Alojzije Frković, znani požrtvovalni strokovni delavec v hrvatski lovski organizaciji.

Brošurna knjižica, primerne velikosti, je lično opremljena in ima 95 strani. Zajema gradivo o ocenjevanju lovskih trofej divjadi iz lovišč na področju SFR Jugoslavije,

navodila za pripravo lovskih trofej ter zakonske in druge predpise o lovskih trofejah, ki veljajo v SR Hrvatski.

Novost v knjižici je, da lovce seznanja tudi z ocenjevanjem lobanj lisic in jazbecev. Le-te se namreč po novem tudi ocenjujejo, in sicer po enakem obrazcu kakor lobanje drugih zveri. Meril za nagrajevanje (z medaljami) teh trofej pa Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) še ni določil; po vsej verjetnosti jih bo generalna skupščina CIC sprejela na letošnjem (1982) zasedanju.

Knjižica oz. priročnik je vsekakor pomemben prispevek jugoslovanskemu lovsko-strokovnemu slovstvu, saj je lovcem nepogrešljiv pripomoček za ocenjevanje trofej s hrvatsko-srbskega govornega področja. Zato je škoda, da ob zakonskih in drugih predpisih o trofejah niso zajeti še predpisi iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin srbsko-hrvatskega govornega področja. Kajti tako bi bila knjižica vsekakor popolnejša in uporabna še na večjem prostoru.

Knjižica je izšla v nakladi 3000 izvodov, stane pa 150 din. Tisti, ki bi jo radi imeli v svoji knjižnici, naj jo naroče pri Lovski zvezi Hrvatske, 41000 Zagreb, Vladimira Nazorja 60.

V. Varičak

Artur Knežarek

ski družini. Zvest tradiciji se je odločil za gozdarski poklic. Po dovršeni gozdarski šoli se je 1924. leta zaposlil pri Državni gozdni upravi Idrija in po nekaj letih postal revidni gozdar v Hrušici na Windischgrätzovem posestvu.

Po drugi svetovni vojni je nadaljeval z delom v svojem poklicu pri Gozdnem gospodarstvu v Postojni, potem pri Direkciji za gozdarstvo OLO Postojna in po ukinitvi okraja Postojna še pri Direkciji za gozdarstvo okraja Koper. Po ukinitvi tega okraja, 1964. leta, postane šef gozdarskega odseka pri Poslovni zvezi Postojna, kjer je tudi odšel v zaslužni pokoj.

Z lovom se je ukvarjal že v zgodnji mladosti in ga zvesto gojil vse do svoje smrti.

Ogromen prispevek je dal pri vzgoji notranjskih in primorskih lovcev, saj se je z vzgajanjem in izobraževanjem lovcev prizadevno ukvarjal že pred drugo svetovno vojno, tem bolj pa po vojni, ko je na Primorskem lovstvo šele začelo dobivati prave organizacijske oblike.

Bil je med ustanovitelji LD Bukovje in več kakor 16 let skoraj nepretrgoma tudi njen starešina. Tajnik LD je bil zaporedoma 6 let, izmenoma pa še blagajnik in gospodar 13 let. Njegova iskrenost in poštenost, tovarištvo, nikoli odklonjena pomoč so bile vrline, ki so ga spremljale na njegovi življenjski poti. Vse to je odločalo, da ga je LD na občnem zboru, 17. februarja 1979, proglasila za svojo ga dosmrtnega častnega starešina.

Lovska dejavnost Arturja Knežareka pa se ni odražala le v okviru lovske družine Bukovje, temveč tudi lovske zveze.

Od leta 1951 do leta 1958 je bil član upravnega odbora tedanje Lovske zveze Postojna in Lovske zveze Koper. Kasneje vse do svoje smrti pa je bil tajnik Lovske zveze oz. Zveze lovskih družin Postojna. Obenem je bil tudi član komisije za lovske izpite pri obeh lovskih zvezah, od leta 1951 pa predsednik te komisije.

Artur je k napredku lovstva prispeval velik delež, ne le kot funkcionar in strokovnjak, predvsem kot človek, saj je znal prisluhniti željam in potrebam članstva kot oče družine in najti za vsak primer ustrezen nasvet.

Za svoje uspešno strokovno delo v gozdarstvu in lovstvu ter za prispevek v drugi svetovni vojni za cilje NOB je bil odlikovan z ordenom dela z zlatim vencem, s kinološkim odlikovanjem in z najvišjim slovenskim lovskim odlikovanjem — z redom za zasluge I. stopnje.

Tovariša Arturja bomo ohranili v najlepšem spominu.

Lovska družina Bukovje in
Zveza lovskih družin
Postojna

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Dr. Valentin Sočavec, LD Hum-Celje, LD Žalec, * 10. 9. 1900, † 5. 6. 1981.

Lado Gaspari, LD Tabor-Erzelj, * 21. 6. 1912, † 5. 7. 1981.

Jože Knez, LD Artiče, * 18. 2. 1926, † 16. 7. 1981.

Jože Ocvirk, LD Artiče, * 6. 12. 1916, † 27. 7. 1981.

Jože Levstik, LD Struge na Dolenjskem, * 4. 5. 1914, † 11. 8. 1981.

Alojz Meden, LD Smuk-Semič, * 27. 3. 1906, † 15. 8. 1981.

Janez Radej, LD Brestanica, * 6. 6. 1909, † 8. 9. 1981.

Marjan Glavič, LD Vič pri Ljubljani, * 10. 5. 1956, † 11. 10. 1981.

Umrlim časten spomin!

S kroglo ali s šibrami?

S člankom »S kroglo ali s šibrami«, ki je izšel v Lovcu, št. 4/1981, sem povedal nekaj o izkušnjah pri lovu na divjega petelina in ruševca. Te izkušnje dokazujejo, da se krogla večinoma ni obnesla, bodisi da je petelina razbila, bodisi da je petelin smrtno ranjen še odletel in kdove kje poginil.

Potem, ko sem prebral članek prof. dr. F. Avčina (Lovca, št. 6/1981), sem dobil še nekaj podatkov o lovu na petelina s kroglo. Kar sem zvedel, samó potrjuje navedbe v mojem omenjenem članku. Na primer: V letu 1981 je bil v lovišču Čezsoča uplenjen divji petelin z nabojem 6,5 × 57, krogla je imela celi plašč. Petelin je bil zadet poševo skozi prsi, očitno smrtno. Strela ni nakazal. Odletel je, kakor da ne bi bil zadet. Lovca je bil prepričan, da ga je zgrešil. Naslednje jutro je šel na istega petelina drugi lovec. Na svoje veliko presenečenje pa je čisto slučajno našel nekaj sto metrov stran od rastišča mrtvega petelina. Petelin ni bil razbit.

Podobne so izkušnje trentarskih lovcev pri lovu na ruševca s kroglo. Skoraj noben ruševca, streljan s kroglo, ne obleži v ognju. Zato postavljajo na rastiščih znamenja, oddaljena kakih 35 m od kôča. Tako zaznamujejo mejo, do katere dovoljujejo strel s šibrami in tako preprečujejo nepremišljene in tvegane strele na večje daljave. Tudi v nekaterih lovskih družinah delajo tako.

Moj članek v Lovcu, št. 4/81, ni namenjen streljačem in mrharjem, kajti njim je vseeno ali uporabljajo šibrene ali krogelne naboje. Hotel sem opozoriti le na to, koliko te že tako redke divjadi propade prav zaradi uporabe krogelnih nabojev. Sicer pa zahteva ali morda bolje predlog, da naj divjega petelina in ruševca streljamo le s

Artur Knežarek

Nepričakovano nas je po kratki, a kruti bolezni za vselej zapustil dolgoletni starešina LD Bukovje. Preminil je v sezanski bolnišnici, 5. avgusta 1981, v 77. letu starosti.

Od njega smo se poslovili ob ogromni udeležbi lovcev in drugih njegovih prijateljev in znancev z vsemi lovskimi častmi na pokopališču v Postojni, v petek 7. avgusta.

Artur je bil rojen 10. februarja 1905 na Vojskem v gozdar-

šibrenemi naboji, ni nova. Najdemo jo npr. tudi v Lovcu iz leta 1934 in 1935, kjer sta opisana tudi primera, kaj se se je zgodilo z ruševcema, na katera so streljali s krogelnima nabojema. Rezultata sta prav taka kakor opisani v čežsoškem lovišču.

Zame ni dober, boljši ali pravičnejši lovec tisti, ki se navdušuje za strel s kroglo, temveč tisti, ki pravilno in lovskopravično uporablja lovske naboje, pa naj bodo šibreni ali krogelni! Kroglja pa, kot kaže praksa, neglede na sklep Lovske zveze Slovenije, ni vedno idealna rešitev za lov na divjega petelina ali ruševca. In končno, vsako delo zahteva ustrezno orodje in njegovo uporabo, tako tudi lov na divjad posameznih vrst.

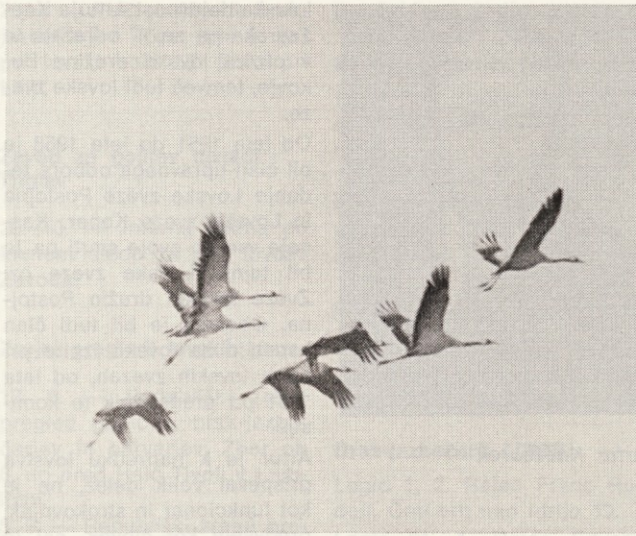
Vitomir Mikuletič

Žerjavi v Postojni

Konec oktobra predlanskim sem prvič v življenju videl žerjave. Med selitvijo na jug so v zgodnji jutranji uri pristali na letališču v Postojni. Ko sem jih od daleč opazil, sem domneval, da je trop srnjadi. Odločil sem se, da se »srnam« približam in jih fotografiram. Toda s pogledom skozi dvogled sem ugotovil, da niso srne, ampak 10 velikih ptic na visokih nogah. Takoj sem naredil en »daljinski« posnetek, ki pa seveda ni povsem uspel, kakor bi sicer, če bi imel na fotoaparatu teleobjektiv. Ko sem se žerjavom približeval, da bi jih dobil bliže, so vzleteli! Dvignil sem fotoaparar in jih najprej sedem ujel na film, potem pa še — ko so bili že daleč — vseh deset.

R. Marenčič je v Lovcu, št. 10/80, v Lovskem oprtniku opisal, kako je fotografiral žerjave v marcu 1980 na Kriškem polju. Če je Marenčičev posnetek žerjava, ki je objavljen v Lovcu, prva fotografija te ptice, ki je nastala v Sloveniji (kakor sodi avtor R. M.), potem je moj posnetek drugi te vrste v Sloveniji. (Izmed treh poslanih slik je za objavo uporabna le ena. — Op. uredništva.)

Branko Peternelj

»Ko sem se žerjavom približal, da bi jih dobil bliže, so vzleteli. Dvignil sem fotoaparar in jih najprej sedem ujel...«
Foto B. Peternelj

Tri iz Prekmurja

Povabili so me na lov na race na novo Ledavsko jezero, češ da je na njem tisoč rac. Sam lov me ni preveč zanimal, hotel sem bolj videti to ogromno število rac. In res je bilo mnogo rac. Že s ceste smo jih videli. Gotovo jih je bilo več sto, če ne tisoč. Pomešane so bile tudi z živahnimi črnimi liskami. Ko nas je starešina Bela H. postrojil in poučil o poteku lova, smo obkolili jezero. Načrt je bil dober, vendar pri planiranju niso sodelovale — race.

Ko smo bili pripravljeni, je nastopil mlad čolnar, ki naj bi race dvignil in jih nagnal proti 32 parom cevi, ki so bile razporejene okoli jezera. Imel sem dobro stojišče pri majhnem polotoku, tako da sem vse »bojišče« lahko opazoval.

Race so se pred čolnarjem oziroma njegovim čolnom lepo umikale v varni razdalji. Če se je čoln obrnil, so tudi race spremenile smer. Nekatero so se naveličale plavati, zato so se dvignile, malo naprej pa so se spet spustile na vodo, kakor da se ni nič zgodilo. Nekaj se jih je dvignilo višje v zrak in celo nekaj strelav je padlo, ko so letele čez lovce. Toda vse druge na vodi se niso vznemirjale zaradi strelav. Jaz sem pa mislil, da se bo vseh tisoč rac naenkrat dvignilo, da bo

grmelo kakor na fronti in da bo po pokanju konec lova.

Ker sem imel obilo časa, sem opazoval zahajajoče sonce in ožarjeno zeleno okolico, potniška letala, ki so se srebrno lesketala v desetkilometrski višini in puščala za seboj ravne bele trakove. Čisto enostavno — užival sem. Enkrat sem se celo na glas zasmejal, ko je naenkrat mojemu sosedu skoraj izpod lovskega stolčka zletela race. Zraven njega je čepela nad eno uro. Tako je bil presečen, da niti ustreliti ni mogel. Le zaklel je prav glasno.

Zmračilo se je. Čolnar se je truden vrnil k obrežju in race so veselo plavale na vodi. Mi smo pa šli v gostilno na brizganec, ker se je ugotovilo, da sva dva soseda na stojiščih imela prav tisti dan god. Pa smo vseeno uplenili pet rac — za vzorec.

* * *

Bilo je pred več leti, ko je bil Feri še lovec začetnik. Pri nas v Prekmurju je male divjadi razmeroma dovolj, a ni gamsov. Tako je Feri dobil dovolilnico za odstrel gamsa v zamenjavo za odstrel fazanov.

Na kratko: Spremljevalec je Ferija pripeljal do tropa gamsov in izbral močno, zrelo kozo. Feri bi moral streljati, toda on je vendar prišel na »gamsa«, zato koze ne bo

streljal, pa čeprav ima lepe roglje. Mečkal je in mečkal tako dolgo, da so se mu naveličali nastavljati. Gams na straži je zabrlizgal in zbežali so.

Lovca sta lezla dalje in spet prišla do manjšega tropa. Vodnik je Feriju spet ponudil priložnost, da strelja staro kozo z visokimi, tenkimi roglji. Toda Feriju ni šlo v račun, da bi pod njegovo kroglo padla — koza. Držalo se ga je pač staro naziranje nižinskega lovca, češ da »baba« ni »dedec«, čeprav babi oblečeš hlače. Seveda je bila koza užaljena zaradi takih Ferijevih misli in — umaknila se je lovcema čez greben.

No, bil je na voljo še en dan in uslužni ter potrpežljivi vodnik je menda začel le »kapi-rati«, da gre Feriju za kozla. Tudi vreme je postajalo slabše in slabše. Komaj sta zalezla tropič, v katerem je bil gams, slaboten kozel, potreben odstrela. Gams-kozel, to je bilo za našega Goričanca!

Skrbno je pomeril, gams je padel in Feri je hkrati uplenil dvoje: gamsa-kozla in za pol slabšo trofej, kakor jo je imela koza.

Do sedaj je Feri že zdavnaj opravil vse lovske izpite, kar jih lahko slovenski lovec »položi« in ima drugačno mnenje o trofejah gamsjih koz in kozlov.

Samo malo prepozno je, ker ga nihče več ne povabi na gamsa. Toda o njegovem gamsu bi morali slišati njega, Ferija! In kako vami pripoveduje to zgodbo! Držali bi se za trebuh, da ne bi počili!

* * *

Tretji list te deteljice je lovec Štefan K., ki je svoj doživljaj posnel celo na barvni filmski super 8-mm trak, da bi dokazal resnico. Njegov brat je bil povabljen na gamsa v Bosno. Šel je z njim. Znašla sta se v imenitnem lovišču z imenitno lovsko kočjo, z imenitno oskrbo in z imenitno oskrbnico, ženo lovskega čuvaja, ki je bil bratov vodič na gamsa.

Kapitalni gams je bil »privezan« in je žal že drugi dan žrtvoval svoje življenje. Ta čas je Štefan užival lep razgled iz kočje in še lepše poglede na imenitno oskrbnico.

Filmal jo je od spredaj in zadaj, njen lepi nasmeh, njene lepe zobe, njeno izzivajoče telo... Toda ona slovensko ni razumela, hrvatsko pa ni hotela razumeti. Ponujala mu je samo »ljuto« in dobro salamo ter dober kruh. Hitro je prišel čas slovesa, brat je prinesel lepo trofejo, osiveli brat pa še danes ne more pozabiti tistega vražje zapeljivega nasmeha, pa tistega lepega razgleda brez upanja. No da, lov še nikdar ni bil vsekdar uspešen. A Štefan si še večkrat zavrti tisti film, pač film lovskih spominov...

Ludvik Marič

Helikopter pomaga tudi lovcem

V zadnjem tednu oktobra 1981 je helikopter prenesel iz Kranja v Dolge njive (1650 m) pod Zvohom vse sestavne dele in drugo gradivo za lovski bivak v tlorisu 4 x 6 m, s tremi ležišči, štedilnikom in drugo opremo. Helikopter je v več poletih iz Kranja v Dolge njive oziroma skupno v dveh urah letenja prenesel breme v skupni teži ca. 8 ton. Iz tako dostavljenih delov, všteti temelje, so lovci »zgradili« bivak, ki ga vidite na sliki, v pičlih dveh dneh, kar je svojevrsten rekord. Novozgrajeni bivak je za gojitveno lovišče Kozorog vsekakor precejšnja pridobitev, zlasti za lov na gamse in ruševce.

Franc Ekar

Živali potrebujejo našo pomoč

Zima! Kaj ni to najlepši letni čas za otroke? Sankamo se, smučamo, drsamo, premalo pa mislimo na živali v gozdu, na polju, ki nimajo hrane in ne toplega doma.

Bivak v Dolgih njivah, ki so ga lovci zgradili s pomočjo helikopterja

Foto Fr. Ekar

Nimam sicer ptičje krmilnice, priletelo še devet vrabcev. ampak vseeno skrbim za ptice. Na okensko polico jim natresem zrnje. Potem odhitim v kuhinjo in gledam skozi okno. Tako vidim marsikaj zanimivega. Na okno prilete različne ptice. Poznam ščinkavca, vrabca, brgleza in nekaj vrst sinic. Najbolj pogumna je velika sinica, tista s črno prepasanim rumenim telovnikom.

Vseh ptic sploh ne poznam. Kadar jih takole gledam skozi okno, bi rada videla, da bi bil kdo ob meni, ki bi mi nezna- ne ptice predstavil. Potem bi bila to imenitna šola ob oknu. Pred nekaj dnevi sem zopet natresla zrnje na okensko polico, zaprla okno in skozi šipo opazovala in čakala na ptičjo predstavo. Kmalu je priletel vrabček. Oprezno je gledal okoli sebe. Ko je spoznal, da ni nevarnosti, se je spustil na polico in začel zobati. Pa se je nečesa spomnil in zletel na vinsko trto ter vreščal na vse pretege. Najbrž je pomislil na druge lačne vrabčke pa jih je klical k malici. Prav zares, da je bilo tako. Z bližnjega drevesa je

ljivo obliznil, mahnil z repom in s šapico ter se skozi vežo prismukal nazaj v kuhinjo. Divje živali, izjema so drobne ptice, pa v glavnem pozimi ostanejo v gozdovih. Lovci jim pokladajo seno in drugo hrano. Menim, da bi bilo prav in lepo, če bi otroci, ki so blizu gozdov, pomagali lovcem pri krmljenju divjih živali. Prav bi bilo tudi, če bi se lovci več lovskih družin in lovskih zvez dogovorili in naročili v tiskarni lepake, s katerimi bi ljudi opozorili na njihove dolžnosti do divjih živali, kadar so v stiski.

»O, tega pa že ne boš storil! Vrabci so zaščiteni! Prepovedano jih je loviti! Če jih ne sme loviti človek, tudi mačku ni dovoljeno!«

Muc se je prihulil in se pripravi na skok, toda jaz sem bila hitrejša. Skočila sem k oknu, potrkala na šipo in vseh deset vrabcev je odletelo.

Muc se je nekoliko sramež-

Janja Kos, 7. r.
novinarski krožek
Osnovna šola Artiče

puškarstvo

MILAN TOMAŽINČIČ

DELAVNICA: Ljubljana, Metelkova 1

tel: (061) 311-579

Delovni čas: vsak delavnik popoldne, od 17. do 20. ure

Evidenčna knjiga o odstrelu velike divjadi

Vse lovske družine in druge lovske organizacije obveščamo, da imamo zopet na zalogi Evidenčno knjigo o odstrelu velike divjadi. Cena knjige je 200 din.

Lovska zveza Slovenije
Zupančičeva 9, 61000 Ljubljana,
telefon (061) 214 950 in (061) 214 947

OPOZORILO

GLEDE PREJEMANJA GLASILA LOVEC V LETU 1982

Lovske družine in zveze lovskih družin!

Že sredi novembra 1981 smo poslali vsem zvezam lovskih družin tiskovine SEZNAM ČLANOV ZA LETO 1982, s prošnjo, da jih takoj pošljejo lovskim družinam oziroma njihovim tajnikom.

Tajniki LD natipkajo SEZNAM ČLANOV ZA LETO 1981 v trojniku. En izvod seznama obdrže za potrebe LD, dva izvoda pa pošljejo svoji ZLD, ki en izvod obdrži, drugega pa čimprej pošlje Lovski zvezi Slovenije.

Članskih seznamov lovske družine oziroma njihovi tajniki nikakor ne pošiljajo neposredno Lovski zvezi Slovenije, ampak le pristojni ZLD! To velja tudi za dodatne sezname članov, ki bodo sprejeti v LD med letom.

Na tiskovino oziroma obrazec tajniki LD vpišejo priimke in imena članov LD po abecednem redu priimkov, točne naslove s poštnimi številkami, letnice rojstva in funkcije v LD.

Ker morajo zveze lovskih družin tako zbrane sezname dostaviti Lovski zvezi Slovenije najkasneje do 25. februarja t. l., naj lovske družine oziroma njihovi tajniki SEZNAM ČLANOV ZA LETO 1982 (v dvojniku!) po možnosti takoj pošljejo ZLD.

Naklado vsaki številki Lovca določimo 10 dni pred njenim izidom. Vsem lovcem, katerih naslove prejmemo na članskih seznamih (prek ZLD!) 10 dni pred izidom številke, zagotovimo prejem te in vseh nadaljnjih števil. Pred tem izšle številke jim pa lahko pošljemo le, če bodo še na zalogi. Vsako številko Lovca sicer tiskamo z določenim številom rezervnih izvodov, vendar vsem zamudnikom in med letom sprejetim članom ne moremo zagotoviti tudi vseh števil za nazaj.

Tovariši lovci!

Spremembe naslovov, nastale zaradi preselitve med letom, sporočajte obvezno samo pismeno neposredno Uredništvu glasila LOVEC. Zraven vašega novega naslova (s številko vaše pošte!) obvezno napišite tudi vaš stari naslov in vašo lovsko družino!

To v vednost, da ne bo po nepotrebnem negotovanj.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 — p. p. 505
61001 Ljubljana

Iz 40. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč:

Loviti divjad v visokem snegu je — prepovedano!

Kazen za kršilce tega člena predpisuje 80. člen, točka 7. navedenega zakona. Kdaj je za divjad sneg visok? — Tedaj, ko ji povzroča večje težave pri prehranjevanju in gibanju.

Lovci, vaša dolžnost je: divjadi v stiski pomagati!

Če zapade visok sneg, ga ob krmiščih čim hitreje odstranite do tal! Še zlasti je to potrebno pri krmiščih za fazane in jerebice! Naredite čim daljše gazi od krmišč v okolico do skrivališč in zaklonišč divjadi!

POMNITE: VARSTVO DIVJADI JE PRVA NALOGA VSAKEGA LOVCA!

MALI OGLASI

Prodaj skoraj novo boroveljsko tricevko, kal. 12-12/7 × 6,5 R, z daljnogledom 6 × 42 S. Kahles, in lovsko karabinko — Kranj, kal. 8 × 57 IS, z daljnogledom 4 × 32 S. Kahles; oba daljnogleda s Suhl montažo. Informacije po telefonu: (061) 267 397.

Psico terierko kupim ali zamenjam za ptičarko. — Stane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Šempas.

Kupim dva sledoglasna goniča (enega za divje prašiče, enega za zajce). Pogoj je, da se oglasita na svežem sledu, preden dvigneta divjad, in nato glasno gonita. Obvezen preizkus. — Šavle Guerino, Seča 52, 66320 Portorož.

Kupim psa špringer španjela, starega tri do devet mesecev, odličnih roditeljev. — Milan Djokić, Bulevar soc. revolucije 17, 74230 Bosanski Šamac.

Prodaj odlično ohranjeno kranjsko mavzerico, kal. 7 × 64, z boroveljsko cevjo in s strelnim daljnogledom Zeiss (Suhl montaža). — Metod Ceket, IV. prekomorske 23, 65270 Ajdovščina.

Prodaj psičko jazbečarko, jelenje barve, poleženo novembra 1981. — Ivan Bitežnik, Ledine 6, Nova Gorica, tel. (065) 24 269.

Prodaj skoraj novo češko bokarico, kal. 12-7 × 65 R, s strelnim daljnogledom Helia-super (Suhl montaža). — Franc Zupet, Zaloška 17, 61000 Ljubljana.

Prodaj nemškega kratkodlakega ptičarja, starega 15 mesecev. Pes je izšolan in odličen za lov, tudi za vodno delo. — Franc Vidovič, Ul. Zofke Kukovič 17, 62204 Miklavž pri Mariboru.

SLIKE NA OVITKU — 35. STRAN:

4. Prizor iz lovišča na Kočevskem: deset košut in jelenje tele v bližini krmišča

Foto Janez Papež, Diana

5. Damjeki ali jeleni lopatarji so sicer divjad toplega Sredozemlja, toda marsikje po Evropi so se morali prilagoditi tudi snegu

Foto Janez Černač, Diana

6. Kozolec v bližini gozda ali na drugem primernem kraju je pozimi lahko odlična krmilnica za divjad. Marsikje se lovci dogovorijo s kmetovalci-lastniki, da na zimo med latami ostane tudi hrana za divjad

Foto Leopold Pavlin, Diana

7. Ena izmed krmilnic za jelenjad v snežniških gozdovih

Foto Janez Veber

8. Ozimec na stečini. Ozimec je divji prašič v zimski dlaki, ki še ni dopolnil prvega leta starosti

Foto Janez Černač, Diana

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI OVITKA — 36. STRAN:

Ko mrak lega med vejevje in debla zimskega gozda...

Foto Janez Černač, Diana

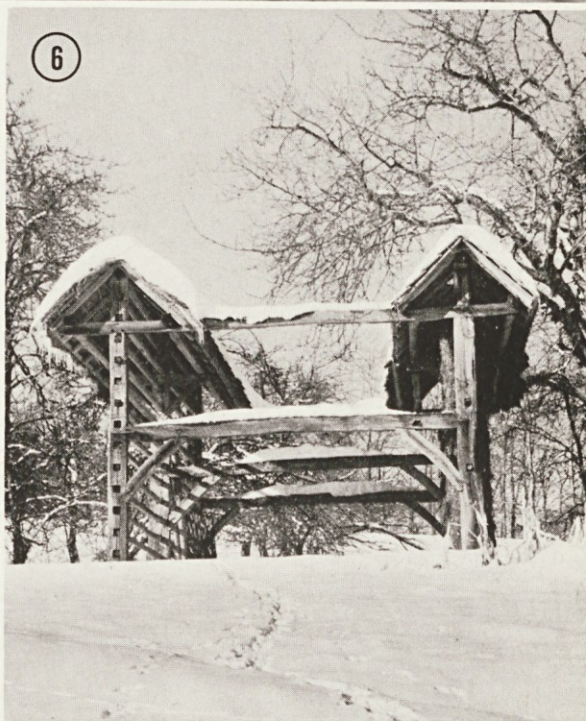

4

5

6

7

8

